

RAPPORT

Beheerplan voor Natura 2000-gebied in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Deelgebied IB3: Floréalvijver

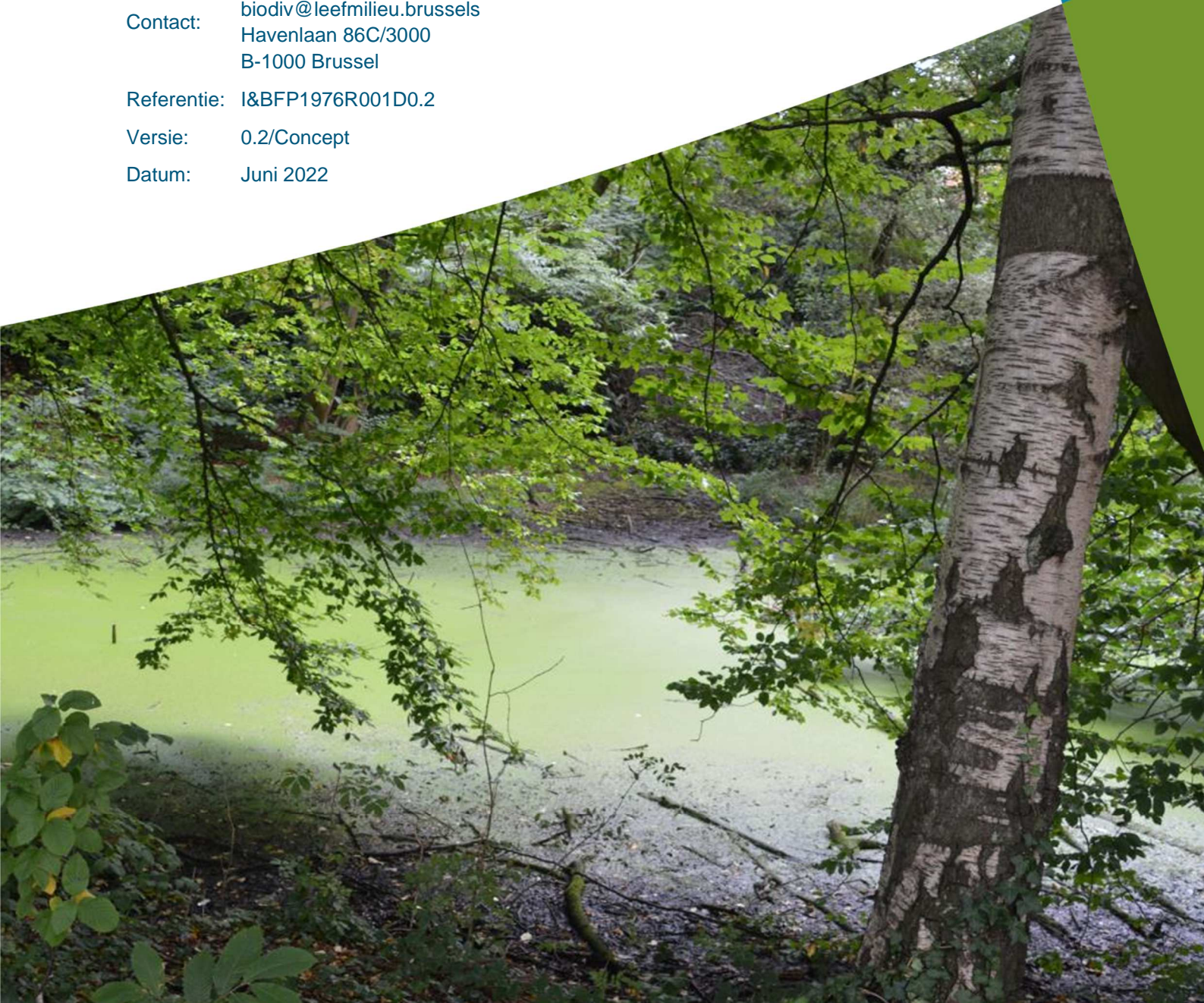
Klant: Leefmilieu Brussel - LB

Contact: Departement Biodiversiteit
biodiv@leefmilieu.brussels
Havenlaan 86C/3000
B-1000 Brussel

Referentie: I&BFP1976R001D0.2

Versie: 0.2/Concept

Datum: Juni 2022

HASKONINGDHV BELGIUM N.V.

Schaliënhoevedreef 20D
B-2800 Mechelen
Belgium
Industry & Buildings
Trade register number: 448109415

+32 15 405656 **T**
+32 15 211134 **F**
info.mechelen@be.rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Beheerplan voor Natura 2000-gebied in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Ondertitel: Deelgebied IB3: Floréalvijver

Referentie: I&BFP1976R001D0.2

Versie: 0.2/Concept

Datum: 1 december 2017

Projectnaam: Natura 2000 beheerplannen

Projectnummer: FP1976

Auteur(s): Sofie Fabri, Guy Geudens, Guy Heutz

Opgesteld door: HaskoningDHV Belgium NV &
Hesselteer BVBA

Gecontroleerd door: Leefmilieu Brussel - LB

Datum/Initialen:

Goedgekeurd door:

Datum/Initialen:

Inhoud

1	Beschrijving deelgebied IB3	1
1.1	Situering	1
1.1.1	Algemeen	1
1.1.2	Statuten	1
1.1.3	Korte situering en historiek	3
1.2	Belang van deelgebied IB3 binnen Speciale Beschermingszone I	3
1.2.1	Habitats	3
1.2.2	Soorten	4
1.3	Beschrijving soorten	5
1.3.1	Soorten van communautair belang en soorten van gewestelijk belang	5
1.3.2	Strikt beschermde soorten op het hele gewestelijke grondgebied waarvoor doelstellingen voor SBZ I werden geformuleerd	5
1.3.3	Overige soorten in deelgebied IB3	6
1.4	Beschrijving habitats	6
1.4.1	Habitats van communautair belang en habitats van gewestelijk belang	6
1.4.2	Overige natuurtypes in deelgebied IB3	7
2	Beschrijving beheerdoelstellingen	8
2.1	Doelstellingen op niveau van communautaire habitats en soorten en habitats en soorten van gewestelijke belang	8
2.2	Overige doelstellingen binnen deelgebied IB3	8
3	Knelpunten	9
4	Beschrijving beheermaatregelen	10
4.1	Overzicht beheermaatregelen voor deelgebied IB3	10
5	Vrijstellingen op verbodsbepalingen	14
6	Literatuur	15
7	Bijlagen	16

Tabellen

Tabel 1.1: Oppervlaktes in ha van deelgebied en habitattypes in deelgebied IB3	3
Tabel 1.2: Waarnemingen uit databanken LB, waarnemingen.be en uit IHD-rapport waarbij "p = potentie maar geen bevestigde waarneming", "X = bevestigde waarneming (1998-2017)"	4
Tabel 1.3: In deelgebied IB3 voorkomende communautaire habitats, bij aanwijzing	6
Tabel 2.1: Doelstellingen van uitbreiding, ontwikkeling of omvorming voor SBZ I van toepassing in deelgebied IB3	8
Tabel 4.1: Beheermaatregelen voor deelgebied IB3	11

Figuren

Kaart 1.1: Situering deelgebied IB3 en kadastrale percelen	1
Kaart 1.2: Bestemmingen deelgebied IB3 (Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP))	1
Kaart 1.3: Habitattypes van communautair belang en hun verwachte evoluties in deelgebied IB3	1
Kaart 1.4: Overige natuurtypes in deelgebied IB3	1
Kaart 2.1: Beheerdoelstellingen in deelgebied IB3	8
Kaart 4.1: Beheermaatregelen in deelgebied IB3	10

Bijlagen

Bijlage 1: Kadasterpercelen	
Bijlage 2: Patrimonium: bescherming en beheer	
Bijlage 3: Beheerovereenkomst van vier sites leefgebied van vliegend hert in Watermaal-Bosvoorde	
Bijlage 4: De rol en het belang van de deelgebieden voor de coherentie van Speciale Beschermingszone I	
Bijlage 5: Fotobijlage deelgebied IB3	
Bijlage 6: Kaartenbundel deelgebied IB3	

1 Beschrijving deelgebied IB3

Kaart 1.1: Situering deelgebied IB3 en kadastrale percelen

Kaart 1.2: Bestemmingen deelgebied IB3 (Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP))

Kaart 1.3: Habitattypes van communautair belang en hun verwachte evoluties in deelgebied IB3

Kaart 1.4: Overige natuurtypes in deelgebied IB3

1.1 Situering

1.1.1 Algemeen

De Floréalvijver maakt deel uit van de speciale beschermingszone BE1000001 “Het Zoniënwood met bosranden en aangrenzende beboste domeinen en de vallei van de Woluwe – complex Zoniënwood – Vallei van de Woluwe” (verder SBZ I).

De Floréalvijver is genummerd als deelgebied B3 van dit SBZ I en is gelegen in de gemeente Watermaal-Bosvoorde met een totale oppervlakte van 0,8 ha. De Floréalvijver is in eigendom van Le Logis-Floréal, een coöperatieve vennootschap voor de bouw van huisvesting. Het beheer van het deelgebied wordt gepreciseerd in de beheerovereenkomst tussen Le Logis en Leefmilieu Brussel.

Bijlage 1 geeft een overzicht van de kadastralpercelen binnen het deelgebied, met een aanduiding van het percentage van elk perceel dat een Natura 2000 statuut heeft en met aanduiding van het statuut van de eigenaars en gebruikers. De algemene situering met de kadastrale perceelsindeling wordt weergegeven op kaart 1.1.

Het Gewestelijk Bestemmingsplan is weergegeven op kaart 1.2. Het gebied IB3 heeft het statuut van groengebied met hoogbiologische waarde. Dat betekent, volgens de bijhorende voorschriften, dat het bestemd is voor het behoud en het herstel van het natuurlijk milieu van hoogbiologische waarde, aangezien het zeldzame fauna en flora herbergt of een belangrijke biologische verscheidenheid vertegenwoordigt. Daarnaast is het ook ingekleurd als gebied van culturele, historische of esthetische waarde of voor stadsverfraaiing (GCHEWS). Een bijzonder bestemmingsplan (17/PPAS/167493) ‘Zone 4 Souverain Ouest’ geeft parkzone en watervlakte aan.

1.1.2 Statuten

In bijlage 4 worden alle statuten en beschermingen binnen het gebied SBZ I weergegeven. Het deelgebied IB3 bevindt zich in een, bij besluit van 24 april 1997, beschermd landschap de “Floréal” of “de Gerlache”-vijver. De exacte afbakening van het beschermd landschap en de reden van klassering wordt gegeven in bijlage 2.

In het uiterste noordwesten, nabij de gevel van de eerste woning in de Aartshertogenlaan, is een Blauwe Atlasceder (*Cedrus atlantica* ‘Glauca’) opgenomen als bijzondere boom (nr. 2377).

Illustratie 1.1: Situering van deelgebied IB3 Floréalvijver

1.1.3 Korte situering en historiek

Het deelgebied IB3 bevindt zich westelijk van de Vorstlaan tegenover het Ten Reukenpark. Het grenst bij de Aartshertogenlaan aan de tuinvijken Le Logis - Floréal die worden beschouwd als het belangrijkste geheel van sociale huisvesting in België. Tijdens de bouw van beide wijken werd bijzondere aandacht besteed aan de opname van stadsgroen. Er wordt een buitengewone zorg besteed aan het openbare gebied en er zijn strenge normen voor het onderhoud van de huizen van toepassing. De aanplanten van voornamelijk Japanse kerselaar bezorgen de wijk, tijdens de rijke bloei, een specifiek beeld. De kerselaars worden langs de G. Benoidtlaan vervangen in 2017-2018.

De Floréalvijver is ook bekend als l'étang du Logis of l'étang de Gerlache. Hoewel in de Woluwevallei van oudsher vijvers werden aangelegd en onderhouden, lijkt deze vijver pas bij de afwerking van de wijk in het interbellum ontstaan te zijn. Op de kaarten van het militair geografisch instituut met revisie van 1913 tot 1924 is een parkachtige padenstructuur te zien op deze locatie. Op de luchtfoto van 1950 is de vorm van de huidige vijver herkenbaar. De Floréalvijver is een kleine waterpartij die gedurende de voorbije decennia geen beheer heeft gehad, behalve langs de Vorstlaan het opruimen van afval, het plaatsen van een afsluiting en veiligheidssnoei langs de Vorstlaan. Het is nu een eutrofe bospoel met een dikke laag slib, bladstrooisel en takhout, vrijwel volledig overschaduwde door de omstaande en overhangende bomen. Nochtans is zelfs na een lange periode van neerslagtekort (zomer 2016 tot zomer 2017) toch nog wat ondiep water aanwezig, wat voor amfibieën positief is. Net als de taluds Drielinden is hier een uitgesproken helling bewaard gebleven onder bos, zij het dat er duidelijk sprake is van menselijke beïnvloeding (grondaanvulling en stortmateriaal).

1.2 Belang van deelgebied IB3 binnen Speciale Beschermingszone I

Bijlage 4 bevat een overkoepelend document voor het SBZ I met de voornaamste bepalingen van het aanwijzingsbesluit¹ en met het relatieve belang van elk deelgebied voor de habitats en soorten van communautair en gewestelijk belang.

1.2.1 Habitats

Het deelgebied is erg klein in oppervlakte, het procentueel aandeel in de habitatoppervlaktes van het SBZI is dan ook kleiner dan 1 %. Het gebied is daarmee belangrijk (0-10 % procentueel aandeel).

Tabel 1.1: Oppervlaktes in ha van deelgebied en habitattypes in deelgebied IB3

	Opp. In deelgebied IB3 (ha)	Totale opp. In SBZ I (ha)
Oppervlakte deelgebied (ha)	0,79	2070,52
Oppervlakte habitat (ha)	0,40	1713,75
9120 Zuurminnende beukenbossen	0,16	1202,59
9160 Eiken-haagbeukenbossen (Carpinion-Betuli)	0,19	188,97
91E0* Alluviale bossen subtype Ruigt-Elzenbos	0,05	3,09

*prioritair habitattype

¹ Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering d.d. 14/04/2016 tot aanwijzing van het Natura 2000- gebied – BE1000001 : « Het Zoniënwood met bosranden en aangrenzende beboste domeinen en de vallei van de Woluwe – complex Zoniënwood – Vallei van de Woluwe » (B.S. 13/05/2016), verder het 'aanwijzingsbesluit' genoemd.

1.2.2 Soorten

Om het belang van het deelgebied IB3 Floréalvijver voor de verschillende doelsoorten uit het aanwijzingsbesluit te duiden, wordt in het overkoepelende document (bijlage 4) hun aanwezigheid in elk deelgebied van SBZ I gegeven. Er wordt aangegeven of de soort voorkomt in de databanken van LB (1998-2017), of de soort is vermeld in het IHD-rapport of eventueel op waarnemingen.be werd ingegeven, en of er potentie is voor de soort. Dat laatste wil zeggen dat er geschikt leefgebied aanwezig is, maar geen bevestigde waarneming. De behandelde soorten zijn die van communautair belang, de gewestelijke soorten en de strikt beschermde soorten op gewestelijk grondgebied. De soorten met bevestigde waarnemingen of potentie in deelgebied IB3 zijn weergegeven in tabel 1.2.

Er zijn geen plantensoorten van communautair of gewestelijk belang bekend in dit deelgebied.

Belangrijk is dat gewone pad en bruine kikker al (massaal) voorkomen in Floréalvijver. Mogelijk zijn Alpenwatersalamander of andere salamandersoorten ook al aanwezig. Ze hebben in elk geval potentie. Ook voor vleermuizen is er potentie.

Tabel 1.2: Waarnemingen uit databanken LB, waarnemingen.be en uit IHD-rapport waarbij "p = potentie maar geen bevestigde waarneming", "X = bevestigde waarneming (1998-2017)"

Soort	Aanwezigheid in deelgebied IB3
Soorten van communautair belang	
Vliegend hert	p
Ingekorven vleermuis	p
Bechsteins vleermuis	p
Grote Hoefijzerneus	p
Wespendief	p
IJsvogel	X
Zwarte specht	p
Middelste bonte specht	p
Soorten van gewestelijk belang	
Meikever	X
Grote weerschijnvlinder	p
Soorten die een strikte bescherming genieten op gewestelijk grondgebied	
Brandts vleermuis	p
Baardvleermuis	p
Franjestaart	p
Gewone grootoorvleermuis	p
Grijze grootoorvleermuis	p
Kleine dwergvleermuis	p
Ruige dwergvleermuis	p
Gewone dwergvleermuis	p
Kuhls dwergvleermuis	p

Soort	Aanwezigheid in deelgebied IB3
Laatvlieger	p
Watervleermuis	p
Rosse vleermuis	p
Bosvleermuis	p
Havik	p
Houtsnip	p
Kleine karekiet	X
Kleine watersalamander	p
Vinpootsalamander	p
Alpenwater salamander	p

** waarnemingen van vleermuizen uit de databanken waarbij het onderscheid tussen de vermelde soorten niet eenduidig gemaakt kon worden.

*** algemene waarnemingen van vleermuizen zonder soortbepaling

1.3 Beschrijving soorten

In bijlage 4 wordt een overzicht gegeven van de soorten waarvoor het hele SBZ I is aangewezen, met de staat van instandhouding (toestand bij aanwijzing) zoals opgenomen in het aanwijzingsbesluit. In onderstaande paragrafen wordt het voorkomen van de soorten in deelgebied IB3 beschreven, met waar nodig nuances met betrekking tot de staat van instandhouding op niveau van het deelgebied.

1.3.1 Soorten van communautair belang en soorten van gewestelijk belang

Van ijsvogel (*Alcedo atthis*) is er een bevestigde waarneming voor deelgebied IB3 in de soortendatabank van LB (1998-2017).

Er zijn zeker ook potenties voor de vleermuizen. Zeker als een (klein) waterelement wordt hersteld met vrije vliegruimte onder hoge bomen erboven, ontstaat een kleine foerageerzone of stapsteen bij verplaatsingen. Volgende soorten van communautair belang kunnen voorkomen: Ingekorven vleermuis (*Myotis emarginatus*), Bechsteins vleermuis (*Myotis bechsteini*) en Grote Hoefijzerneus (*Rhinolophus ferrumequinum*). De dikke beuken kunnen ook voor zwarte specht (*Dryocopus martius*) en middelste bonte specht (*Dendrocoptes medius*) een stapsteen vormen in de verstedelijkte Woluwevallei ten noorden van Zoniën. Wespandief (*Pernis apivorus*) komt bijvoorbeeld voor op het Talud Internationale School en kan ook in dit deelgebied foerageren of het als stapsteen gebruiken bij verplaatsingen. Meikever (*Melolontha melolontha*) komt al voor in het Seny-Ten Reukenpark aan de overzijde van de Vorstlaan.

De Floréalvijver ligt op bereikbare afstand van de delen van de wijk Logis-Floréal waar groot vliegend hert (*Lucanus cervus*) nu al voorkomt. Er is dus potentie, al is het aandeel dikker dood hout erg beperkt in IB3. De helling naar de vijver is ook niet "warm" georiënteerd. Grote weerschijnvlinder (*Apatura iris*) kan aan de bosrand bij het braamstruweel voorkomen, maar dan is het voorkomen van wilgen (*Salix* sp.) of trilpopulier (*Populus tremula*). De soort kan wel profiteren van het herstel van open water in de poel.

1.3.2 Strikt beschermde soorten op het hele gewestelijke grondgebied waarvoor doelstellingen voor SBZ I werden geformuleerd

Bij de amfibieën is de aanwezigheid van bruine kikker (*Rana temporaria*) en gewone pad (*Bufo bufo*) gekend bij de beheerder en is ook voortplanting vastgesteld. Voor vinpootsalamander (*Lissotriton*

helveticus), kleine salamander (*Lissotriton vulgaris*) en Alpenwatersalamander (*Ichthyosaura alpestris*) is er zeker potentie.

Kleine karekiet (*Acrocephalus scirpaceus*) is bevestigd in de soortendatabank. Havik (*Accipiter gentilis*) kan net als wespendif het oudere deel van het bos gebruiken en houtsnip (*Scolopax rusticola*) kan potentieel van de relatieve rust gebruikmaken aan de noordkant van het gebied met ondoordringbaar braamstruweel en aansluitend bos.

Ook alle strikt beschermde vleermuissoorten (zie lijst bijlage 4) in de ruime omgeving kunnen potentieel de Floréalvijver gebruiken, zoals beschreven in vorige paragraaf.

1.3.3 Overige soorten in deelgebied IB3

Dit kleine gebied herbergt vogelsoorten van tuinen en parken, ook groene specht (*Picus viridis*), grote bonte specht (*Dendrocopos major*), zanglijster (*Turdus philomelos*) en zwartkop (*Sylvia atricapilla*). Watergebonden soorten zijn wilde eend (*Anas platyrhynchos*), waterhoen (*Gallinula chloropus*) en grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*).

1.4 Beschrijving habitats

In bijlage 4 wordt een overzicht gegeven van de habitats waarvoor het hele SBZ I is aangewezen, met de staat van instandhouding (toestand bij aanwijzing) zoals opgenomen in het aanwijzingsbesluit. In onderstaande paragrafen wordt het voorkomen van de habitats in het deelgebied IB3 beschreven, met waar nodig nuances met betrekking tot de staat van instandhouding op niveau van het deelgebied.

1.4.1 Habitats van communautair belang en habitats van gewestelijk belang

Tabel 1.3 geeft een overzicht van de aanwezige communautaire habitattypes bij aanwijzing in IB3 Floréalvijver. Het voorkomen is ruimtelijk gesitueerd op kaart 1.3.

Tabel 1.3: In deelgebied IB3 voorkomende communautaire habitats, bij aanwijzing

Code	Naam	Subtype	Ontwikkelingsgraden op basis van kwantiteit en kwaliteit (matig, voldoende, goed)	Oppervlakte (m ²)
91E0*	Alluviale bossen met <i>Alnus glutinosa</i> en <i>Fraxinus excelsior</i> (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	Ruigt Elzenbroek/ Gewoon Elzenbroek	Matig	280
9120	Beukenbossen van het type Asperulo-Fagetum		Matig	1617
9160	Eiken-haagbeukenbossen (Carpinion-Betuli)		Matig	1950

*prioritair habitatype

Een smalle zone langsheen de zuidwestelijke zijde van de poel bevat soorten zoals es (*Fraxinus excelsior*), zwarte els (*Alnus glutinosa*) in de boomlaag en gele lis (*Iris pseudacorus*) en grote wederik (*Lysimachia vulgaris*) in de kruidlaag welke kunnen beschouwd worden als typische soorten voor bossen op alluviale grond. De oppervlakte is uitermate klein en bij gebrek aan een gevarieerde kenmerkende soortenlijst, kan slechts de laagste ontwikkelingsgraad worden toegekend van het habitatype 91E0. Op basis van de gekende soortenlijst wordt een subtype toegekend dat zich situeert tussen het Ruigt Elzenbroek en het Gewoon Elzenbroek. Het verlandingsproces van de vijver aansluitend bij deze strook

vervolledigt wel een interessante gradiënt van droog (9120) over nat (91E0) tot ondiep open water) (zie doelstellingen).

De hoogst gelegen boszone, en bijgevolg het droogste gedeelte van het deelgebied, wordt gedomineerd door beuk (*Fagus sylvatica*) maar herbergt tevens hazelaar (*Corylus avellana*), hulst (*Ilex aquifolium*) taxus (*Taxus baccata*) en gewone esdoorn (*Acer pseudoplatanus*). De eerste drie soorten zijn typisch voor het habitatype 9120. De ondergroei bestaat voornamelijk uit klimop (*Hedera helix*). Lokaal staat er dalkruid (*Maianthemum bifolium*). In dit bosgedeelte is nog steeds een aanzienlijke hoeveelheid bamboe en rododendron aanwezig waarmee een matige ontwikkelingsgraad wordt toegekend (Foto IB3_05).

De hellingen rondom de deels verlande vijver en de strook langs de Vorstlaan bevatten boomsoorten van Eiken-haagbeukenbos (9160), maar het bostype is zeer matig ontwikkeld. Waarschijnlijk omdat het bos hier vrij jong is, ontstaan na aanleg van de Vorstlaan.

1.4.2 Overige natuurtypes in deelgebied IB3

De overige natuurtypes in deelgebied IB3 zijn weergegeven op kaart 1.4..

De deels verlande en geheel beschaduwde p bevat geen waterplanten die een aanduiding tot habitatype mogelijk maken. De bedekking met dwergkroos (*Lemna minuta*) is in september 2017 volledig. Hij wordt gewoon aangeduid als vijver.

De meest westelijke zone wordt gedomineerd door bramen met afwezigheid van een uitgesproken boom- en kruidlaag. Deze zone wordt aangeduid als braamstruweel.

2 Beschrijving beheerdoelstellingen

Kaart 2.1: Beheerdoelstellingen in deelgebied IB3

2.1 Doelstellingen op niveau van communautaire habitats en soorten en habitats en soorten van gewestelijke belang

De instandhoudingsdoelstellingen voor SBZ I zijn opgenomen in Bijlage 4 van het aanwijzingsbesluit. Deze omvatten de kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen voor habitats en soorten van communautair en gewestelijk belang. Ook algemene beheermaatregelen voor habitats en ecologische eisen van doelsoorten worden in deze bijlage beschreven. Deze instandhoudingsdoelstellingen op niveau van het gebied SBZ I vormen de basis voor die binnen deelgebied IB3. Het gaat daarbij vooral om doelstellingen van boshabitats.

In het overkoepelend document (bijlage 4) zijn specifiek de doelstellingen opgenomen die een omvorming, ontwikkeling of uitbreiding beogen. Voor het deelgebied IB3 zijn enkel uitbreidingen, ontwikkelingen of omvormingen voor vleermuizen van toepassing.

De koppeling met de beheermaatregelen wordt gemaakt in tabel 4.1.

Tabel 2.1: Doelstellingen van uitbreiding, ontwikkeling of omvorming voor SBZ I van toepassing in deelgebied IB3

Soort	Doel		Relevant(e) deelgebied(en)
Vleermuizen algemeen	Indien mogelijk ontwikkeling van de populaties	<ul style="list-style-type: none">- behoud of ontwikkeling van een gevarieerde bosrand tussen de bossen en de meer open gebieden- Progressieve verwezenlijking van een gevarieerd landschap bestaande uit bosgebieden en bosranden evenals uit stadbiotopen en lineaire landschapselementen- Progressieve verwezenlijking van een kwalitatieve verbetering van de habitat van de soorten door een ecologisch herstel van de bestaande vijvers, moerasgebieden en poelen.	Alle deelgebieden

2.2 Overige doelstellingen binnen deelgebied IB3

Vegetatiegradiënt nat - droog

Een behoud en waar mogelijk een herstel van de gradiënt van droog tot nat bos tot open water. De beheerdoelstellingen zijn weergegeven op kaart 2.1 onder vorm van habitattypes, hoewel de ontwikkeling matig is en ook de verwachte te bereiken kwaliteit matig zal zijn. Een algemene doelstelling voor boshabitats is een flinke verhoging van het aandeel dood hout.

Het deelgebied IB3 is vooral ten aanzien van zijn corridor- en stapsteenfunctie als Natura 2000 deelgebied afgebakend en betekent een aanvullende waarde bij het Seny- en ten Reukenpark. Deze parken zijn ingericht met een groot aandeel aan tuin- en parkbeplantingen. Voor het deelgebied IB3 wordt geopteerd voor spontane natuurlijke en inheemse vegetatie. De landschapsbescherming (§1.1.2, bijlage 2) verwijst expliciet naar amfibieën, een soortgroep die net aan deze gradiënt gebonden is. Voorliggend

beheerplan streeft niet naar een uitgesproken ontwikkeling van Europese habitats. De meerwaarde ervan zou immers beperkt zijn.

- Hoewel matig ontwikkeld, overspannen de bosvegetaties in de huidige situatie al een zeer uitgesproken gradiënt van nat, in de laagste delen, tot droog, in de hoger gelegen zones. Een **behoud van deze gevarieerde bosvegetatie** wordt als hoofddoel vooropgesteld.
- Hoewel weinig specifieke gegevens, beschrijven de Fré en Hoffmann (2004) een mogelijk aanwezige soortenrijkdom gebonden aan het natuurtype braamstruweel. Het gaat vooral om insecten en vogels die op de braambloemen en braambessen afkomen. Een **behoud van het struweel** wordt beoogd.

Het **behoud van de schermfunctie langsheen de Vorstlaan** wordt vooropgesteld. Dit niet enkel vanuit visuele overwegingen en fysieke barrière voor betreding (bescherming amfibieënbiotoop), maar tevens vanuit de verbindingsfunctie die ze vervullen voor onder meer vleermuizen.

Herstel open water oostelijk deel vijver

Om de poel integraal te herstellen tot een vijver op de oorspronkelijke contour, met diepe en heldere waterkolom, zouden sterke kappingen met veel verstoring nodig zijn in het omringende bos op de hellingen en in de bosstrook langs de Vorstlaan. Door de gevorderde staat van verlanding is manueel ruimen niet meer aan de orde. Om de gehele vijvercontour opnieuw uit te graven, zouden machines over een groot deel van het kleine gebied moeten rijden, met onvermijdbare schade aan hellingen en bosbodems. Dit is daarom geen doelstelling. In de beheerovereenkomst (zie bijlage 3) was deze problematiek al duidelijk en werd afgesproken dat grootschalige verstoring van het gebied niet toegelaten is. Maar de waterpartij van de Floréalvijver is evenwel belangrijk als leefgebied voor amfibieën. Zo zijn bruine kikker (*Rana temporaria*) en gewone pad (*Bufo bufo*) massaal aanwezig. Ook kan het foerageergebied een stapsteen zijn voor vleermuizen (zie §1.3). Daarom wordt de oostelijke helft van de vijver hersteld als open water. De ruimingswerken kunnen en moeten ook vanop het pad langs de Vorstlaan gebeuren. Er wordt gestreefd naar open, helder water met een zekere lichtinval om een geschikt voortplantingsbiotoop te creëren. Het westelijk deel van de poel, verder weg van de Vorstlaan en onderaan de beboste helling, zal blijven bestaan als een verlandingsstadium op de gradiënt tussen droge bos en herstelde kleine vijver, met daarbinnen ook de aanzet tot 91E0. De bomen die onderaan de helling, onmiddellijk over de poel hangen, worden mee verwijderd. Het bos op en bovenaan de hellingen (9160 en 9120) wordt niet doelgericht opengekapt om de lichtinval op de vijver helemaal te optimaliseren. De oever aan de oostkant wordt bij de ruiming zo natuurlijk mogelijk en heel geleidelijk afgewerkt, maar zonder de bosstrook langs de Vorstlaan te beschadigen.

3 Knelpunten

Vijver

De waterpartij is volledig omgeven door loofhout waardoor de lichtinval, en dus opwarming van het water, wordt beperkt en er heel veel blad invalt. Zowel de rottende bladeren als het dode hout dragen daarenboven bij tot een verhoging van de voedselrijkdom van het water van de Floréalvijver.

Hoewel een verlandingssituatie op zich zeer natuurlijk is en een meerwaarde kan hebben, is het uiteindelijk verloren gaan van een minimale oppervlakte open, helder water problematisch. Van de interessante gradiënt van droog tot nat, zal het natte uiteinde (het open water) verdwijnen. Er zal op termijn ook geen potentieel voortplantingsbiotoop voor amfibieën meer zijn. Ook voor vleermuizen kan een watervlak met rijk insectenleven een meerwaarde zijn als foerageerplek.

Exoten

In de poel neemt de exoot dwergkroos (*Lemna minuta*) de volledige resterende wateroppervlakte in (Foto IB3_03 en IB3_04).

Verder werd ook een woekering van bamboe en rododendron vastgesteld op het hoogst gelegen deel (9120) (Foto IB3_02 en IB3_05). Ten aanzien van een overwoekering dienen de nodige voorzorgen te worden genomen.

4 Beschrijving beheermaatregelen

Kaart 4.1: Beheermaatregelen in deelgebied IB3

4.1 Overzicht beheermaatregelen voor deelgebied IB3

Onderstaande beheermaatregellentabel geeft de beheermaatregelen voor deelgebied IB3 Floréalvijver, en algemene maatregelen zoals voorzien in de bijlagen van het aanwijzingsbesluit van het SBZ I. Omvangrijker in de praktijk zijn hier de overige beheermaatregelen, met betrekking tot het herstellen van een deel van de vijver. De locatie van de beheermaatregelen wordt ruimtelijk weergegeven op kaart 4.1.

Tabel 4.1: Beheermaatregelen voor deelgebied IB3

Instandhoudingsdoelstellingen voor de habitats van communautair belang waarvoor het gebied werd aangewezen (Bijlage I.1 van de Ordonnantie)							
Habitat van communautair belang	Subtype/opp. in DG IB3* (opp. totaal in SBZI)	Algemene maatregelen Cfr. Bijlage 4 aanwijzingsbesluit	Specifieke maatregelen voor IB3 Floréalvijver				
			Beheermaatregel	Locatie/Zone	Tijdstip/termijn	Opmerking	Type maatregel: R = restauratie/verbetering; O= onderhoud
9120 Zuurminnende Atlantische beukenbossen	0,16 ha (1204 ha)	-bevorderen van de natuurlijke en karakteristieke soorten van de habitat bij aanplantingen en/of bij de natuurlijke verjonging; -uitbreiden van de hoeveelheid staand of liggend dood hout;	- Nulbeheer - Exotenbeheer - Veiligheidsbeheer	zone 1 en 5		-Veiligheid (ten opzichte van Vorstlaan) blijft gewaarborgd - behoud van dode, afstervende en dikke bomen. bij veiligheidskap toppen op 1 à 2 m boven de grond. Bij snoei of velling, hout in zo lang mogelijke liggende stamstukken.	O
9160 Eiken-haagbeukenbossen behorend tot het Carpinion-betuli	0,19 ha (191 ha)	-actief beheren van invasieve exotische soorten, vermeld in bijlage IV van de ordonnantie, om hun verspreiding in te perken of om ze te verwijderen; -opheffen van de bronnen van eutrofiëring; -kanaliseren van het recreatieve gebruik om de kwetsbare gebieden te beschermen; -ontwikkelen van bosrandvegetatie op de grens van de bospercelen en in de open plekken		zone 2,6 en noordelijk deel zone 5			
91E0 Alluviale bossen met <i>Alnus glutinosa</i> en <i>Fraxinus excelsior</i>	Subtype Ruigt-Elzenbos 0,03 ha (40 ha)	-bevorderen van de natuurlijke en karakteristieke soorten van de habitat bij aanplantingen en/of bij de natuurlijke verjonging; - uitbreiden van de hoeveelheid staand of liggend dood hout; - actief beheren van invasieve exotische soorten, vermeld in bijlage IV van de ordonnantie, om hun verspreiding in te perken of om ze te verwijderen; - opheffen van bronnen van eutrofiëring; - opvangen en/of laten insijpelen van regen- en bronwater van goede kwaliteit; - afvoeren van afvalwater via de riolen, of plaatselijk zuiveren ervan; - opheffen van de lozingen van afvalwater en mogelijk verontreinigd water afkomstig van transportinfrastructuren; - ecologisch herstellen van waterlopen, waterpartijen, bron- en kwelzones; - kanaliseren van het recreatieve gebruik om de kwetsbare gebieden te beschermen; - ontwikkelen van bosrandvegetatie op de grens van de bospercelen en in de open plekken.	-Nulbeheer -Exotenbeheer	zone 2 en 4			O
Instandhoudingsdoelstellingen voor de soorten van communautair belang waarvoor het gebied werd aangewezen (Bijlage II.1.1)							
Naam	Wetensch. Naam	Ecologische vereisten van de soort	Beheermaatregel	Locatie/zone	Tijdstip/termijn	Opmerking	Type maatregel: R = restauratie/verbetering; O= onderhoud
Vleermuizen algemeen		-aanwezigheid van stadsbiotopen en landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brussels ecologisch netwerk te verbeteren; -aanwezigheid van bomen met holtes, staand dood hout en oude of wegwijnende bomen; -aanwezigheid van een boshabitat met gediversifieerde horizontale en verticale structuur; -beperkte lichtvervuiling; -doorgangen onder en boven de weg- en spoorweginfrastructuur; -beschikbaarheid van verblijfplaatsen in gebouwen en onderaardse gewelven; -bescherming van de bestaande verblijfplaatsen en creëren of inrichten van nieuwe verblijfplaatsen, in het bijzonder daar waar de aanwezigheid van vleermuizen bevestigd werd	-Nulbeheer bossen -Veiligheidsbeheer bossen met behoud dood hout -Herstel helft vijver -Onderhoud braamstruweel	zone 1, 2, 3, 4, 6		gevat door de overige maatregelen	O
Instandhoudingsdoelstellingen voor de soorten van gewestelijk belang (Bijlage II.4)							
Naam	Wetensch. Naam	Ecologische vereisten van de soort	Beheermaatregel	Locatie/zone	Tijdstip/termijn	Opmerking	Type maatregel*
Amfibieën		-aanwezigheid van een goede waterkwaliteit in de waterlopen en -oppervlakken; -verwezenlijking van een verbinding met de op dit ogenblik bestaande populaties nabij de rand van het Gewest; -aanwezigheid van een netwerk van zonnige waterhabitats met vegetatie van	-Herstel helft vijver -Controle en handhaving verbod op het uitzetten van vis -Exotenbeheer (schildpadden)	zone 3, 4	-nazomer (zie verder) -early warning rapid response voor vissen én schildpadden	gevat door de overige maatregelen	R+O

		natuurlijke waterbiocenoses (diepe poelen, vijvers, enz.) en landhabitats (struikheggen, grasstroken, houtstapels, steenhopen, bosjes, enz.) binnen een perimeter die is aangepast aan de behoeften van de soort; -handhaving van een variabele waterdiepte met behoud van een open deel van het watervlak; afwezigheid van exotische schildpadpopulaties.					
Ijsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	-aanwezigheid van volwassen waadbomen zoals <i>Quercus robur</i> , <i>Quercus petraea</i> , <i>Acer campestre</i> , <i>Salix caprea</i> en <i>Fagus sylvatica</i> ; -aanwezigheid van stadsbiotopen en landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren.	Zie beheermaatregelen voor de hellingen habitat 9130 en herstel vijver	Zone 1, 2, 3 en 4			O
Zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>	-beschermen van de omgeving van de nestbomen tegen verstoring en vernieling; -aanwezigheid van grote en oude bomen in de bosgebieden, zoals <i>Fagus sylvatica</i> , <i>Pinus sylvestris</i> , <i>Larix decidua</i> , ...; -voldoende dichtheid van holle bomen en van dikke beuken; -aanwezigheid van plaatsen om zich te voeden, hoofdzakelijk habitats die mieren aantrekken en rijk zijn aan dood hout.	Zie beheermaatregelen voor habitat 9120	Zone 1, 5			O
Middelste bonte specht	<i>Dendrocoptes medius</i>	-aanwezigheid in de beboste gebieden van een evenwichtige vertegenwoordiging van verschillende leeftijdsklassen en behoud van grote eikenbomen (meer dan 200 cm omtrek); -aanwezigheid van dode bomen met holtes en groepjes grote bomen.	Zie beheermaatregelen voor habitat 9120 en 9160	Zone 1, 2 en 4			O
Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	-aanwezigheid van tijdelijke en/of vaste open plekken in het Zoniënwood; -beschermen van de omgeving van de nestbomen tegen recreatiedruk en vernieling; -aanwezigheid van verouderingseilanden rond nestgebieden; -in de buurt van de bewoonde delen van het bos, aanwezigheid van open milieus met veel wespen- en hommelnesten, reptielen en kikvorsachtigen.	Zie beheermaatregelen voor habitat 9120 en 9160 en braamstruweel	Zone 1, 2, 4 en 5			O
Meikever	<i>Melolontha melolontha</i>	-aanwezigheid van volwassen waadbomen zoals <i>Quercus robur</i> , <i>Quercus petraea</i> , <i>Acer campestre</i> , <i>Salix caprea</i> en <i>Fagus sylvatica</i> ; -aanwezigheid van stadsbiotopen en landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren.	Zie beheermaatregelen voor habitat 9130	Zone 1, 2, 4 en 5			O
Grote Weerschijnvlinder	<i>Apatura iris</i>	-aanwezigheid van waardplanten zoals <i>Salix sp</i> en <i>Populus tremula</i> ; -aanwezigheid van geschikte voedselbronnen voor de soort, zoals waterplassen met mineraalrijk water.	Selectief bevoordelen of inbrengen van <i>Salix sp.</i> en <i>Populus tremula</i>	Zone 5,4 en 1			R+O
			Zie maatregelen vijver	Zone 3,4			R+O
Groot vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>	-aanwezigheid van staand dood hout, van oude of wegwijnende bomen, bij voorkeur in de bosranden en op zuidelijk geëxposeerde taluds en hellingen; -aanwezigheid van waadbomen zoals <i>Quercus robur</i> , <i>Quercus petraea</i> , <i>Ulmus spp.</i> , <i>Prunus spp.</i> , <i>Tilia spp.</i> , ...; -aanwezigheid van een netwerk van oude bomen (waadbomen) binnen het bosmassief; -aanwezigheid van stadsbiotopen en landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brussels ecologisch netwerk te verbeteren.	Zowel staand als liggend dood hout behouden	Zone 1,2,4,5,6			-Stammen met grote diameter in het bijzonder. Behoud dood hout op stam, indien niet mogelijk wegens veiligheid: toppen op stam tot 1 à 2 m boven maaiveld behouden.
			Verplaatsen en ingraven dood hout (indien mogelijk met wortels)	randzone 5 met 1 en 4	herhalen indien nodig	Ingraven is belangrijk, intens contact met bodem is noodzakelijk..	R + O
Instandhoudingsdoelstellingen voor de soorten van bijlage II.2 en II.3 op basis van artikel 40, §4 van de ordonnantie							
Naam	Wetensch. Naam	Ecologische vereisten van de soort	Beheermaatregel	Locatie/zone	Tijdstip/termijn	Opmerking	Type maatregel*
Amfibieën en vleermuizen		zie hoger					
Kleine karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	-aanwezigheid van rietvegetaties met stroken riet langs oevers van vijvers en waterlopen; -geen aanzienlijke en snelle veranderingen van het waterpeil tijdens de broedperiode	Zie maatregelen vijver	Zone 3			R+O

Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	-aanwezigheid van tijdelijke en/of vaste open plekken in het Zoniënwood; -beschermen van de omgeving van de nestbomen tegen recreatiedruk en vernieling; -aanwezigheid van verouderingseilanden rond nestgebieden.	Zie beheermaatregelen voor habitat 9120 en 9160 en braamstruweel	Zone 1, 2, 4 en 5		O
-------	---------------------------	--	--	-------------------	--	---

Maatregelen niet specifiek toe te wijzen aan één habitat van communautair belang

Beheerdoelstelling	Beheermaatregel	Locatie/zone	Tijdstip/termijn	Opmerking	Type maatregel: R = restauratie/verbetering; O= onderhoud
Herstel oostelijke helft vijver	Ruimen organische materiaal (sliblaag en takken) + Onderhoud	oostelijke helft zone 3 vijver	september	bij ruimingwerken van het voetpad van de Vorstlaan de strook aan de Vorstlaan niet onderbreken, hier zo veel mogelijk struiken en bomen behouden, zacht olopende oever behouden (eventueel bijkomend herprofilering). oevervegetatie spontaan laten ontwikkelen Onderhoud: ruimen 1 x / 5-10 jaar (verlanding voorkomen) werken van noord naar zuid	R + O
	Verwijderen uitheemse soorten (dwergkroos – <i>Lemna minuta</i>)	westelijk deel zone 3 vijver	samen met slibuiming oostelijke helft zone 3 vijver	grondig afscheppen en verwijderen krooslaag over gehele oppervlakte	R
	Kappen bomen op helling westrand en bomen die overhangen vanaf oostrand	zone 4 helling	voorafgaand aan slibuiming	behoud van één solitaire inheemse boom op helling ten westen om verruiging iets te beperken, enkele dikke stammen ter plaatse op de helling laten op lange lengte, afvoer overig hout, niets ter plaatse verhakselen, bij deze werken de strook aan de Vorstlaan niet onderbreken, rijplaten gebruiken indien inzet voertuig voor afvoer hout	R
Ontwikkelen inheemse gevarieerde vegetatie	Verwijderen uitheemse soorten (rododendron, bamboe)	zone 1 oud bos op plateau	Zo snel mogelijk	Op de aanwezigheid van uitheemse fauna en flora dient continu te worden gewaakt over de volledige oppervlakte. Bij het verwijderen van uitheemse bomen wordt steeds rekening gehouden met de eventuele functie ervan als nestboom → controle hierop en vellen in najaarsperiode	R
	Controle kiem-/zaailingen	Volledige oppervlakte	1 x /3 jaar		O
Onderhoud (braam)struweel	Nulbeheer, tenzij doorgroei struiken/bomen	zone 5 braamstruweel		visuele controle op doorgroei bomen en struiken 1 x/3 jaar	O
Onderhoud scherm Vorstlaan	zie 9120 en 9160	zone 6 bosstrook Vorstlaan			O

5 Vrijstellingen op verbodsbepalingen

Alle handelingen en werken die voortvloeien uit dit beheersplan en die nodig zijn voor het ecologisch beheer van het gebied om de instandhoudingsdoelstellingen te bereiken, zijn onderworpen aan een vrijstelling van de verbodsbepalingen van artikel 12 van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 24 september 2015 tot aanwijzing van het Natura 2000-gebied - SBZ IB3 Floréalvijver, in toepassing van artikel 47, §2, van de ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud.

6 Literatuur

Aeolus bvba (2006). Beheerplan voor Natura 2000-gebied in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Gebied IB3: Floréalvijver. Brussels Instituut voor Milieubeheer – BIM.

Anselin A. & Bauwens D., 2003. Basisinformatie voor de fiches van Bijlage II soorten van de Europese Habitatrichtlijn, Advies van het Instituut voor Natuurbehoud in opdracht van AMINAL, Afdeling Natuur

Arsis, 2014. Beheersplan voor het erfgoed van de beschermde huizen van de tuinvijken Le Logis-Floréal te Watermaal-Bosvoorde. Gewestelijke Overheidsdienst Brussel Directie Monumenten en Landschappen. D/2014/6860/025.

Brichau I., Ameeuw G., Gryseels M. & Paelinckx D., 2000. Biologische Waarderingskaart, versie 2. Kaartbladen 31-39. Instituut voor Natuurbehoud en Brussels Instituut voor Milieubeheer. Mededelingen van het Instituut voor Natuurbehoud 15. Brussel. 203p. + 18 kaartbladen

Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM), 2003. Life-Nature project LIFENAT/B/5167. Inrichting van Speciale Beschermingszones in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Technisch rapport. Eindrapport - februari 2003. Brussels Instituut voor Milieubeheer. 252p.

Decler K. (red.), 2007. Europees beschermde natuur in Vlaanderen en het Belgisch deel van de Noordzee. Habitattypen | Dier- en plantensoorten. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek INBO.M.2007.01, Brussel, 584p.

De Fré, B & Hoffmann, M., 2004. Systematiek van natuurtypen in Vlaanderen 9. Struwelen en mantels. Verslag van het Instituut voor Natuurbehoud 2004.8. Studie in opdracht van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap AMINAL, Afdeling Natuur. Uitgevoerd door het IN en UGent.

Durwael L., Roelandt B., De Keersmaeker L. & Lust N., 2000. Beschrijving van de natuurtypen in Vlaanderen: Bossen. Uitgevoerd door de Universiteit Gent in opdracht van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Onderzoeksopdracht MINA, Eindrapport 2000.

Gryseels M., 2002. La Directive Habitat 92/43/CEE dans la Region Bruxelloise - zones spéciales de conservation- Dossier technique et scientifique, 70p. + annexes

Hermly M., De Blust G. & Sloopmaekers M. (red.), 2004. Natuurbeheer. Uitgeverij Davidsfonds in samenwerking met Argus vzw, Natuurpunt vzw en het Instituut voor Natuurbehoud, Leuven, 451p.

Heutz G. & Paelinckx D. (red.), 2005. Natura 2000 Habitats. Doelen en staat van instandhouding. Versie 1.0 (ontwerp). Instituut voor Natuurbehoud en AMINAL - Afdeling Natuur, 296p.

7 Bijlagen

Bijlage 1: Kadasterpercelen

Bijlage 2: Patrimonium: bescherming en beheer

Bijlage 3: Beheerovereenkomst van vier sites leefgebied van vliegend hert in Watermaal-Bosvoorde

Bijlage 4: De rol en het belang van de deelgebieden voor de coherentie van Speciale Beschermingszone I

Bijlage 5: Fotobijlage deelgebied IB3

Bijlage 6: Kaartenbundel deelgebied IB3

Bijlage 7: Soortenfiches voor de natura 2000 doelsoorten in het Brussels Hoofdstedelijk gewest

Bijlagen bij Natura-2000 beheerplan voor deelgebied IB3

Bijlage 1: Kadasterpercelen

Voor de identificatie van de kadastrale percelen wordt de code APNC_MAPC gebruikt in de versie URBIS_V2_2011Q2 van het kadaster.

Deel gebied	Naam	code "APNC_MAPC"	Opp. Kadaster perceel (ha)	% Natura 2000	Opp. Perceel binnen deelgebied Natura 2000	Statuut eigenaar
IB3	Floréalvijver	21017_D_0290_V_002_00	0,97	82%	0,79	Le Logis - Floréal

Er zijn geen niet-gekadastreerd oppervlaktes die deel uitmaken van deelgebied IB3.

Bijlage 2: Patrimonium: bescherming en beheer

Landschapsbescherming van de “Floréal” of “de Gerlache”-vijver

1 Besluit van 24/04/1997 van de Brussels Hoofdstedelijke Regering tot bescherming als landschap van de “Floréal” of “de Gerlache”-vijver.

2 Beschermde percelen (zie illustratie 7.1)

Watermael-Bosvoorde, 1ste afdeling, sectie D, 5de blad, nr 290v2 (deel).

3 Bijzonder behoudsvoorwaarden

a) Het gebruik, de opslag of de aanmaak van stoffen die schadelijk kunnen zijn voor de ontwikkeling en de groei van de aanplantingen, de fauna en de flora of voor de kwaliteit van het water, is verboden.

b) Het plaatsen van reclameborden is verboden.

c) Het aansteken van vuur is verboden.

d) De plaatsing van om het even welke installatie, hierbij inbegrepen woonwagens en caravans met uitzondering van werkhuisjes of tijdelijke uitrustingen voor culturele evenementen, is verboden.

e) De opslag en bewaring van materialen, het storten van huisafval, vuilnis en afval van eender welke aard is verboden.

f) Elke nieuwe constructie is verboden (behalve constructies met een uitsluitend didactisch of wetenschappelijk doeleinde).

g) Motorvoertuigen zijn verboden.

h) Het is verboden de bomen te gebruiken om er reclameborden of elektriciteitslijnen aan op te hangen.

i) Het organiseren van sportwedstrijden is verboden.

4 Opmerkelijke bomen

Er is een Blauwe Atlasceder nabij de Aartshertoglaan opgenomen in de inventaris.

5 Beheersplan voor het Erfgoed Logis-Floréal

Het beheersplan van Arsis (2014) is in voege sinds 01/09/2014. Het beheersplan bevat geen elementen rond het beheer van de vijver.

Illustratie 7.1: Afbakening van de beschermde landschap (groen), tevens de grens van deelgebied IB3, daarbuiten de vrijwaringszone (blauwe lijn) en situering van het beschermd geheel Le Logis-Floréal (paars) met bijhorende vrijwaringzone (blauwe lijn). De merkwaardige boom, Blauwe Atlasceder is met een ster aangegeven.

Bijlage 3: Beheerovereenkomst van vier sites leefgebied van vliegend hert in Watermaal-Bosvoorde

Hier is een korte samenvatting van de voor het beheer van de Floréalvijver relevante elementen gegeven uit de beheerovereenkomst van 22 juli 2014.

Artikel 1. In deze beheerovereenkomst engageren de sociale huisvestingsmaatschappij Le Logis - Floréal en Leefmilieu Brussel zich voor het goede beheer en het herstel van volgende natuurterreinen:

- Talud Drielinden
- Talud Kiekendiefweg
- Talud langs de Valkerijlaan
- de Floréalvijver

voor het realiseren van volgende beheerdoelen (Art. 2):

- minstens behoud van de huidige populaties;
- verbetering van de kwaliteit van het leefgebied van het groot vliegend hert (*Lucanus cervus*), een soort van communautair belang waarvoor het SBZ I werd aangewezen;
- behoud van de Europese habitats: 6430, 9120 en 91E0 in een gunstige staat van instandhouding ter ondersteuning op lange termijn van groot vliegend hert en soorten gebonden aan vochtige milieus;
- het instellen van een netwerk van geschikte leefgebieden vanaf de huidige sites waarvan geweten is dat groot vliegend hert er voorkomt.

Art. 3: Beheermaatregelen

1. behoud en herstel van de bestaande oppervlakte habitats 9160, 91E0 et 9120, met name bescherming en ontwikkeling van habitatspecifieke soorten;
2. de aanwezigheid van waardplanten bevorderen van groot vliegend hert, zoals zomereik, wintereik, zoete kers, olmen en lindes;
3. maximaal behoud van dood hout en oude bomen;
4. verticale en horizontale structuurvariatie doen toenemen met behoud vooral van open plekken;
5. de ontwikkeling van natuurlijke verjongingsprocessen;
6. behoud van een houtkant tussen de Floréalvijver en de Vorstlaan;
7. de verspreiding van exoten tegengaan;
8. eutrofiëring van de soorten en habitats vermijden.

De huisvestingsmaatschappij engageert zich om:

1. de site regelmatig op te kuisen en tuinafval en bladval op te ruimen;
2. in voorkomend geval vellen of snoeien van bomen die een veiligheidsprobleem stellen of een goed nabuurschap verhinderen, met respect voor de beheerdoelen en de geldende wetgeving, met name stedenbouwkundig en voor natuurbehoud. Met dat doel volgt de huisvestingsmaatschappij de voorschriften en adviezen van de experts van LB. Zij waakt ervoor om een maximum aan staand of liggend dood hout te behouden, zij zorgt voor de nodige vergunningen voor deze werken en voor gemeentelijke toestemming als tussen 1 april en 15 augustus gewerkt moet worden vanuit gezondheids- en veiligheidsredenen.
3. De huisvestingsmaatschappij brengt regelmatig LB op de hoogte van het goede verloop van de voorbije werken en de geplande werken, en van enig ander nuttig element in het kader van het terreinbeheer.

Leefmilieu Brussel engageert zich om:

1. hakhout onder overstaanders te beheren met een omlooptijd van 12 jaar, (elke drie jaar 25% van de oppervlakte);
2. invasieve soorten onder controle te houden met aangepast beheer;
3. de habitattypische soorten te bevorderen in 91E0, 9120 et 9160 ;
4. de poel Floréalvijver te herstellen door voorzichtige, manuele ruiming en dunning;
5. elke andere noodzakelijke, puntsgewijze ondersteuning te bieden.

LB stelt volgens noodzaak rapporten op over de uitvoering van deze overeenkomst en over de aard van de uitgevoerde of geplande werken.

Art. 4: Verbodsbepalingen

Het is verboden om:

1. de vegetatie te wijzigen van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van soorten, inbegrepen het maken van wegen, paden en permanente sporen;
2. inheemse plantensoorten te plukken, uit te trekken, te verzamelen, te knippen, te snijden, te rooien, te ontwortelen, beschadigen of te vernietigen, inbegrepen mossen, paddenstoelen en korstmossen en het is verboden de zode te vernietigen, beschadigen of te wijzigen;
3. staande of liggende dode bomen en bomen met holtes te kappen, te rooien of af te voeren, behalve in geval van een reëel en urgent gevaar voor de veiligheid;
4. stobbes te rooien van inheemse, niet invasieve soorten;
5. de bodem te verstoren en strooisel af te voeren of te beschadigen;
6. natuurlijke bosranden te vernietigen;
7. niet inheemse soorten bomen of struiken te planten;
8. zaden of voeder te strooien om wilde dieren aan te trekken;
9. eender welke ingreep of activiteit uit te voeren die het oppervlakte- of grondwatersysteem kan aantasten of permanent het grachtenstelsel of waterlopen aan te passen;
10. chemische producten weg te gooien of de inhoud van septische putten uit te spreiden;
11. afval te gooien, ook geen groenafval;
12. de rust in het gebied te verstoren;
13. in bomen te klimmen;
14. de buitenverlichting te doen toenemen of te veranderen.

Met uitzondering van noodzakelijke maatregelen voor de beheerdoelstellingen is het verboden om:

1. het bomenbestand aan te rijken of om te vormen met exoten;
2. overblijfselen te verwijderen en te vernietigen;
3. oude bomen te kappen, ook na hun natuurlijke dood, behalve het noodzakelijk onderhoud voor de bescherming van constructies of voor de publieke veiligheid of het welzijn van de aanpalende bewoners;
4. kaalkappen uit te voeren;
5. lineaire landschapselementen te verwijderen;
6. kunstmatige aanplanten toe doen om niet aangepaste soorten in te brengen;
7. levend of dood hout te sprokkelen;
8. bomen met holtes te kappen (spechtenholen en natuurlijke holtes)

Het gebruik van pesticiden is verboden op het geheel van de sites, conform artikel 8 van de ordonnantie van 20 juni 2013 betreffende een pesticidengebruik overeenkomstig de duurzame ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

BIJLAGE 4
DE ROL EN HET BELANG VAN DE DEELGEBIEDEN VOOR DE
COHERENTIE VAN SPECIALE BESCHERMINGSZONE I
Overkoepelend document SBZ I

JUNI 2022

DE ROL EN HET BELANG VAN DE DEELGEBIEDEN VOOR DE COHERENTIE VAN SPECIALE BESCHERMINGSZONE I

Overkoepelend document SBZ I

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	5
2. Situering	6
3. Statuten en beschermingen	8
4. Aanwijzing habitattypes en soorten.....	11
5. Relatief belang van de deelgebieden	14
6. Van toepassing zijnde instandhoudingsdoelstellingen.....	15
7. Landschapsecologie.....	16

TABELLEN

Tabel 1: Staat van instandhouding van de habitats van communautair belang cfr. de Bijlage 3.2 van het aanwijzingsbesluit (toestand bij aanwijzing van het gebied)	11
Tabel 2: Staat van instandhouding van de soorten van communautair belang cfr. de Bijlage 3.2 van het aanwijzingsbesluit (toestand bij aanwijzing van het gebied)	11
Tabel 3: Uitbreidings- en omvormingsdoelstellingen voor de habitats	15
Tabel 4: Uitbreidings- en omvormingsdoelstellingen voor de soorten.....	15

FIGUREN

Figuur 1: Situering deelgebieden van SBZ I.....	7
Figuur 2: Beschermd landschappen en geheel binnen SBZ I	10
Figuur 3: Situering van de SBZ in het Brussels Ecologisch Netwerk, met aanduiden van belangrijke (bestaande of verstoorde) ecologische verbindingen tussen de deelgebieden.....	17
Figuur 4: Potentiële verbindingen buiten de SBZ I.....	18

BE 1000001 – SBZ I: HET ZONIËNWOUDE MET BOSRANDEN EN AANGRENZENDE BEBOSTE DOMEINEN EN DE VALLEI VAN DE WOLUWE – COMPLEX ZONIËNWOUDE – VALLEI VAN DE WOLUWE

1. INLEIDING

Bij de actualisatie van de Natura 2000 beheerplannen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden de deelgebiedbeheerplannen conform gemaakt met de bepalingen van de Ordonnantie van 1/03/2012 en met de betreffende aanwijzingsbesluiten per SBZ. Aangezien ieder beheerplan zich richt op één, of enkele, van de 48 Natura 2000 deelgebieden, bestaat het gevaar dat het algemene overzicht wat verloren gaat, en dat het relatieve belang van een deelgebied voor een specifiek habitat of soort niet voldoende wordt geduid. Ook kunnen specifieke instandhoudingsdoelen zoals gewenste uitbreidingen of omvormingen van habitats in een overkoepelend overzicht worden opgenomen, zodat ze zo efficiënt mogelijk gealloceerd kunnen worden.

In dit overkoepelende document worden de bepalingen van het aanwijzingsbesluit¹ van SBZ I daarom kort gestructureerd samengebracht, en wordt het relatieve belang van de deelgebieden bepaald voor de habitats en soorten van communautair en gewestelijk belang.

¹ Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering d.d. 14/04/2016 tot aanwijzing van het Natura 2000-gebied – BE1000001 : « Het Zoniënwoud met bosranden en aangrenzende beboste domeinen en de vallei van de Woluwe – complex Zoniënwoud – Vallei van de Woluwe » (B.S. 13/05/2016), verder het 'aanwijzingsbesluit' genoemd.

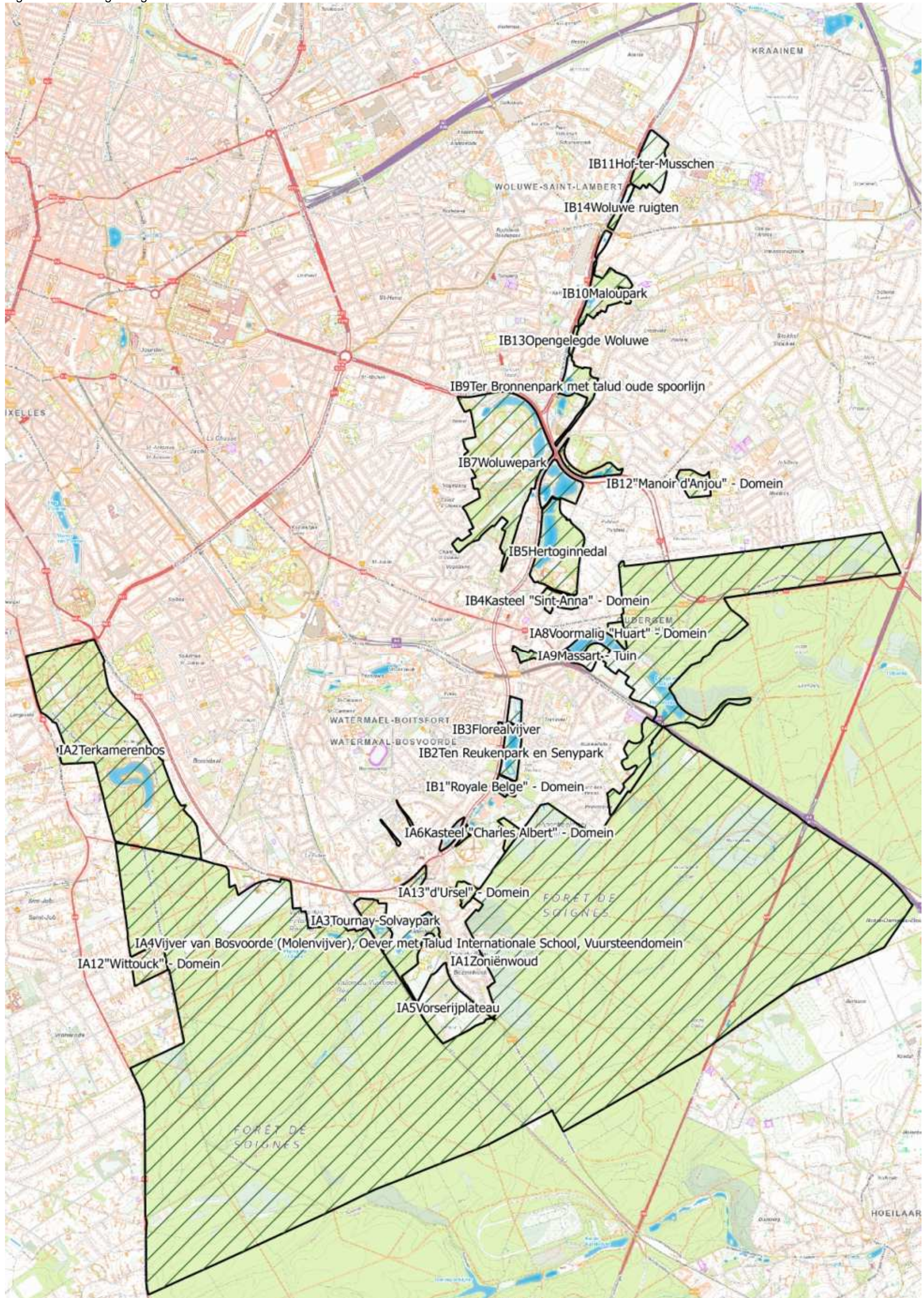
2. SITUERING

De SBZ I ligt in het zuidoosten van het gewest en omvat de volgende 24 deelgebieden met een totaaloppervlakte cfr. aanwijzingsbesluit van 2.066 ha (zie figuur 1).

Code	Naam	Oppervlakte (ha)
Gebieden IA Zoniënwood met bosrand en aangrenzende bosgebieden		
IA1	Zoniënwood	1691,44
IA2	Terkamerenbos	124,98
IA3	Tournay-Solvaypark	7,96
IA4	Vijver van Bosvoorde (Molenvijver), Oever met Talud Internationale School, Vuursteendomein	15,16
IA5	Vorserijplateau	22,47
IA6	Kasteel "Charles Albert" - Domein	2,54
IA7	Kasteel "Solitude" - Domein en omgeving	11,33
IA8	Voormalig "Huart" - Domein	2,36
IA9	Massart - Tuin	4,95
IA10	Bergojepark	1,76
IA11	Taluds "Drielanden"	0,98
IA12	Wittouck - Domein	7,71
IA13	d'Ursel - Domein	2,95
IA14	Gebieden langs de Vorstlaan	5,70
Gebieden IB Woluwevallei		
IB1	Royale Belge - Domein	2,33
IB2	Ten Reukenpark en Senypark	9,43
IB3	Florealvijver	0,79
IB4	Kasteel "Sint-Anna" - Domein	4,38
IB5	Hertoginnedal	25,43
IB6	Mellaertsvijvers	9,24
IB7	Woluwepark	72,06
IB8	Parmentierpark	3,77
IB9	Ter Bronnenpark met talud oude spoorlijn	8,58
IB10	Maloupark	10,96
IB11	Hof-ter-Musschen	11,30
IB12	Manoir d'Anjou - Domein	5,36
IB13	Opengelegde Woluwe	0,98
IB14	Woluwe ruigten	3,62

Figuur 1: Situering deelgebieden van SBZ I

3. STATUTEN EN BESCHERMINGEN

De SBZ I is aangewezen als **speciale beschermingszone** overeenkomstig het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 14 april 2016 betreffende de aanwijzing van het Natura 2000-gebied "SBZI: Het Zoniënwood met bosranden en aangrenzende beboste domeinen en de vallei van de Woluwe – complex Zoniënwood – Vallei van de Woluwe", dat werd bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 13 mei 2016.

1° Het gebied omvat verschillende **natuureservaten**

Natuureservaat	Datum 1° aanwijzingsbesluit	Deelgebied
de gebieden rond de Rood Kloosterabdij		IA1 Zoniënwood
de Vuylbeekvallei		IA1 Zoniënwood
de Verdrongen Kinderenvallei		IA1 Zoniënwood
de Dry Borrenvallei		IA1 Zoniënwood
de poel nabij de Pinnebeekdreef		IA1 Zoniënwood
het rietveld van het Bronpark		IB9 Ter Bronnenpark met talud oude spoorlijn

2° het gebied omvat verschillende **bosreservaten**

Bosreservaat	Datum 1° aanwijzingsbesluit	Deelgebied
de gebieden rond de Rood Kloosterabdij		IA1 Zoniënwood
Grippensdelle		IA1 Zoniënwood

3° in de zin van de wetgeving inzake de bescherming van het **onroerende erfgoed** (zie ook figuur 2) werden beschermd:

Naam erfgoed	Datum 1° aanwijzingsbesluit	Deelgebied
De weiden van het Hof ter Musschen	1992-10-22	IB11 Hof-ter-Musschen
de Vellemolenweg	1995-03-16	IB11 Hof-ter-Musschen
de voormalige landsheerlijke woonplaats 'Het Slot'	1975-05-26	IB14 Woluwe ruigten
de Molen van Lindekemaale en de omliggende gronden	1989-03-30	IB10 Maloupark
het park van het Maloukasteel	1993-10-07	IB10 Maloupark
het Bronpark	1994-04-28	IB9 Ter Bronnenpark met talud oude spoorlijn
het Blatondomein	1995-04-06	IB9 Ter Bronnenpark met talud oude spoorlijn
het Woluwepark	1972-11-08	IB7 Woluwepark
het Parmentierpark	1981-12-17	IB8 Parmentierpark
de Mellaertsvijvers	1976-11-18	IB6 Mellaertsvijvers
het Manoir d'Anjou en zijn park	2012-04-19	IB12 Manoir d'Anjou – Domein
het Hertoginnedal	1995-03-09	IB5 Hertoginnedal
het Zoniënwood op het grondgebied van Sint-Pieters- Woluwe, Oudergem, Watermaal-Bosvoorde en Ukkel	1959-12-02	IA1 Zoniënwood; IA8 Voormalig "Huart" – Domein; IA9 Massart-Tuin
het Bergoiepark	1995-04-06	IA10 Bergoiepark
de vijver 'Floréal'	1997-04-24	IB3 Floréalvijver

het geheel gevormd door het Charles-Albertkasteel en het park	1988-08-08	IA6 Kasteel "Charles Albert" – Domein
het Jagersveldpark	1995-03-09	IA14 Gebieden langs de Vorstlaan
de Vijvers van Bosvoorde (met Tournay-Solvaypark en Internationale School)	1993-11-18	IA3 Tournay-Solvaypark; IA4 Vijver van Bosvoorde (Molenvijver), Oever met Talud Internationale School, Vuursteendomein
het Ter Kamerenbos	1976-11-18	IA2 Ter Kamerenbos

Beschermd geheel	Datum 1° aanwijzingsbesluit	Deelgebied
de tuinvijken 'Le Logis' en 'Floréal'	1999-04-02	IA11 Taluds Drie Linden

Beschermd monument	Datum 1° aanwijzingsbesluit	Deelgebied
het Hof ter Musschen	1988-08-08	IB11 Hof-ter-Musschen
Windmolen genaamd Verbrande Molen, afkomstig van Arc-Ainières	1943-04-09	IB11 Hof-ter-Musschen
Voormalig herenhuis Het Slot	1975-05-26	IB14 Woluwe ruigten
Kasteel van de Drij Borren	1986-11-19	IA1 Zoniënwoud
Oude priorij van het Rood Klooster	1965-11-16	IA1 Zoniënwoud
Jskelder van het Rood Klooster	2001-11-08	IA8 Voormalig "Huart" – Domein
Sint-Annakapel	2000-12-19	IB5 Hertoginnedal

Archeologisch landschap	Datum 1° aanwijzingsbesluit	Deelgebied
Hertoginnedal	2001-11-15	IB5 Hertoginnedal
Neolithische versterking van Bosvoorde-vijvers	2000-03-30	IA1 Zoniënwoud; IA3 Tournay-Solvaypark; IA4 Vijver van Bosvoorde (Molenvijver), Oever met Talud Internationale School, Vuursteendomein
Twee heuvels (neolithische tumuli)	2000-03-30	IA1 Zoniënwoud

Op de bewaarlijst voor landschap staat tot slot het volgende patrimonium:

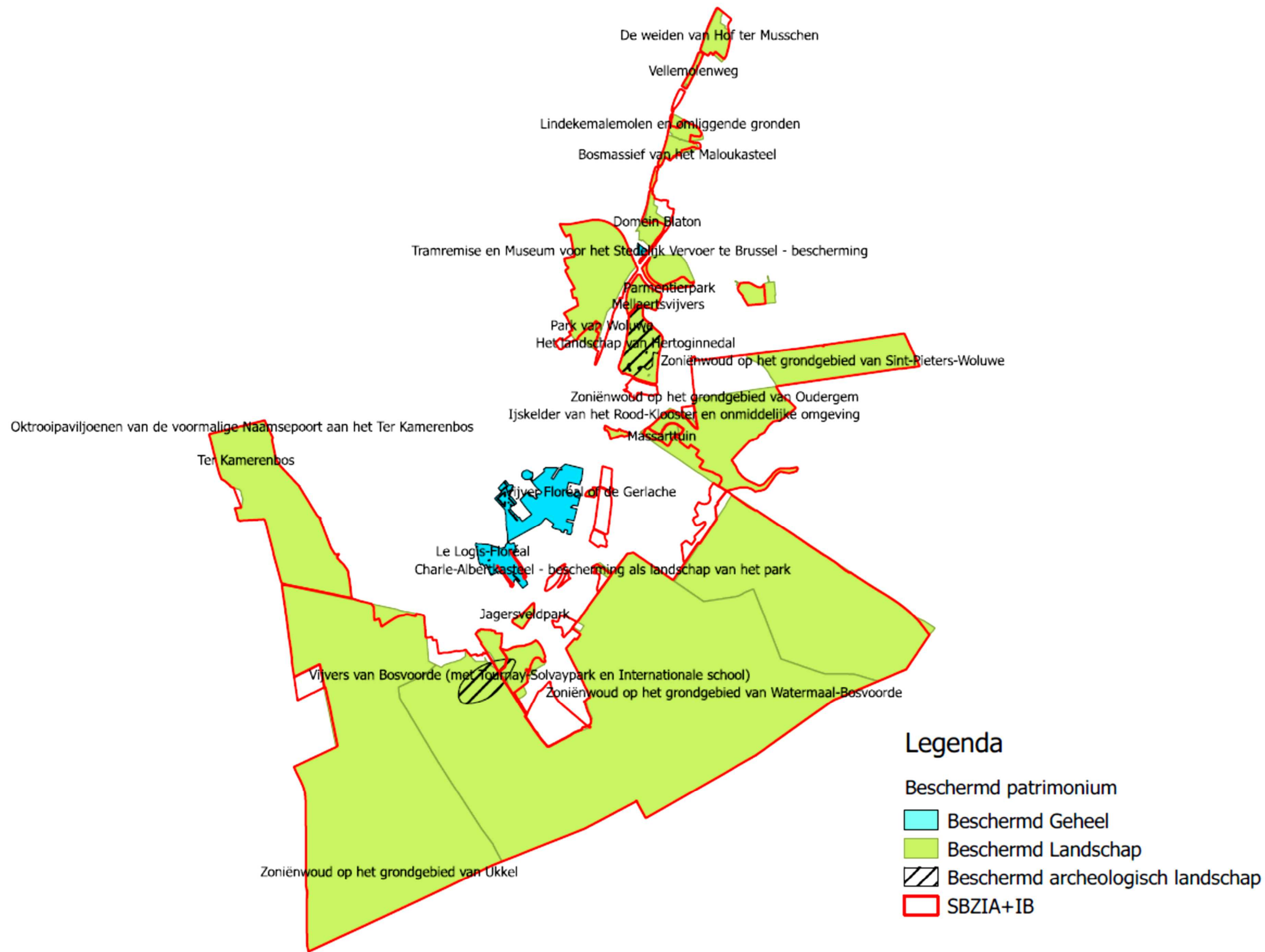
Bewaarlijst landschap	Datum 1° aanwijzingsbesluit	Deelgebied
Landschap van de moerascipres	2014-03-27	IB4 Kasteel "Sint-Anna" – Domein

4° het gebied omvat **beschermingszones rondom grondwaterwinningen**:

De beschermingszone rond grondwaterwinningen in het Ter Kamerenbos en onder de Lotharingendreef in het Zoniënwoud hebben betrekking op (delen van) de volgende deelgebieden:

Beschermingszone	Deelgebieden
Zone 1	IA1 Zoniënwoud; IA2 Ter Kamerenbos
Zone 2	IA1 Zoniënwoud; IA2 Ter Kamerenbos
Zone 3	IA1 Zoniënwoud; IA2 Ter Kamerenbos; IA3 Tournay-Solvaypark; IA4 Vijver van Bosvoorde (Molenvijver), Oever met Talud Internationale School, Vuursteendomein; IA5 Vorserijplateau; IA11 Taluds "Drielinden"; IA13 d'Ursel – Domein; IA14 Gebieden langs de Vorstlaan.

Figuur 2: Beschermd landschappen en geheel binnen SBZ I

4. AANWIJZING HABITATTYPES EN SOORTEN

De SBZ I is aangewezen voor

1. De natuurlijke habitattypes van communautair belang

- 3150 Van nature eutrofe vijvers en meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition;
- 4030 Droge Europese heide;
- 6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland en van de montane en alpiene zones;
- 6510 Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*);
- 7220* Kalkturfbossen met turfsteenformatie (*Cratoneurion*);
- 9120 Zuurminnende Atlantische beukenbossen met ondergroei van *Ilex* of soms *Taxus* (*Quercion robori-petraeae* of *Ilici-Fagenion*);
- 9130 Beukenbossen behorend tot het *Asperulo-Fagetum*;
- 9160 Sub-Atlantische en Midden-Europese wintereikenbossen of eiken-haagbeukenbossen behorend tot het *Carpinion betuli*;
- 9190 Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met *Quercus robur*;
- 91E0* Alluviale bossen met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*).

Tabel 1: Staat van instandhouding van de habitats van communautair belang cfr. de Bijlage 3.2 van het aanwijzingsbesluit (toestand bij aanwijzing van het gebied)

Staat van instandhouding op het tijdstip van aanwijzing van het Natura 2000 gebied									
Habitat code	PF	NP	Oppervlakte (ha)	Grotten	Kwaliteit gegevens	A/B/C/D		A/B/C	
						representativiteit	relatieve oppervlakte	behoudsstatus	algemene beoordeling
3150			19,3	-	G	C	C	C	C
4030			< 5	-	G	D	-	-	-
6430			6,2	-	G	B	C	B	B
6510			15,1	-	G	C	C	C	C
7220			< 0,5	-	G	D	-	-	-
9120			1204	-	G	B	B	C	B
9130			189	-	G	C	B	B	B
9150		X							
9160			191	-	G	B	B	B	B
9190			12	-	G	C	C	C	C
91E0			40	-	G	B	C	A	B

2. De soorten van communautair belang

De soorten van communautair belang van bijlage II.1.1 van de Ordonnantie waarvoor het gebied wordt aangewezen, zijn:

- 1014 - *Vertigo angustior* – Nauwe korfslak;
- 1083 - *Lucanus cervus* - Vliegend Hert;
- 1134 - *Rhodeus sericeus amarus* – Bittervoorn;
- 1318 - *Myotis dasycneme* – Meervleermuis;
- 1321 - *Myotis emarginatus* – Ingekorven vleermuis;
- 1323 - *Myotis bechsteinii* – Bechsteins vleermuis;
- 1304 - *Rhinolophus ferrumequinum* – Grote hoefijzerneus;
- 1166 - *Triturus cristatus* – Kamsalamander.

Tabel 2: Staat van instandhouding van de soorten van communautair belang cfr. de Bijlage 3.2 van het aanwijzingsbesluit (toestand bij aanwijzing van het gebied)

Staat van instandhouding op het tijdstip van aanwijzing van het Natura 2000 gebied														
Soort				Populatie in het gebied						Beoordeling van het gebied				
				Populatiegrootte		Cat.	Kwaliteit gegevens	A/B/C/D			A/B/C			
Groep	code	Wetenschappelijke naam	S	NP	Type			min	max	eenheid	C/R/V/P	Populatie	Behoudsstatus	Isolement
I	1014	<i>Vertigo angustior</i>			p				P	M	C	B	C	C
I	1083	<i>Lucanus cervus</i>			p				R	G	B	B	A	B
F	1134	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>			p				P	M	C	B	C	C
A	1166	<i>Triturus cristatus</i>		X	p				V	M	D	-	-	-
M	1304	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>			c				V	G	D	-	-	-
M	1318	<i>Myotis dasycneme</i>			p				R	G	C	B	B	B
M	1321	<i>Myotis emarginatus</i>			r				V	G	D	-	-	-
M	1323	<i>Myotis bechsteinii</i>			p				R	G	C	B	B	B
M	1324	<i>Myotis myotis</i>		X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

De soorten van communautair belang van bijlage II.1.2 van de Ordonnantie waarvoor instandhoudings-doelstellingen worden vastgesteld, zijn:

- A027 - *Ardea alba* – Grote zilverreiger;
- A068 - *Mergus albellus* – Nonnetje;
- A072 - *Pernis apivorus* – Wespandief;
- A103 - *Falco peregrinus* – Slechtvalk;
- A224 - *Caprimulgus europaeus* – Nachtzwaluw;
- A229 - *Alcedo atthis* – IJsvogel;
- A236 - *Dryocopus martius* - Zwarte specht;
- A238 - *Dendrocopus medius* - Middelste bonte specht

3. De natuurlijke habitats van gewestelijk belang

De natuurlijke habitats van gewestelijk belang van bijlage I.2 van de Ordonnantie waarvoor op de schaal van het gebied instandhoudingsdoelstellingen worden vastgesteld, zijn:

- Dotterbloemgraslanden;
- Kamgrasgraslanden;
- Struisgrasgraslanden;
- Zilverschoongraslanden;
- Rietvegetaties;
- Grote Zeggenvegetaties.

4 De soorten van gewestelijk belang

De soorten van gewestelijk belang van bijlage II.4 van de Ordonnantie waarvoor op de schaal van het gebied instandhoudingsdoelstellingen worden vastgesteld, zijn:

- *Martes foina* – Steenmarter;
- *Martes martes* – Boomarter;
- *Eliomys quercinus* – Eikelmuis;
- *Delichon urbica* – Huiszwaluw;
- *Riparia riparia* – Oeverzwaluw;
- *Hirundo rustica* – Boerenzwaluw;
- *Anguis fragilis* – Hazelworm;
- *Lacerta vivipara* - Levendbarende hagedis;
- *Salamandra salamandra* – Vuursalamander;
- *Melolontha melolontha* – Meikever;
- *Carabus auronitens var. putseysi* – Goudglanzende schalebijter;
- *Apatura iris* - Grote weerschijnvlinder;
- *Satyrium w-album* – lepenpage;
- *Thecla betulae* – Sleedoornpage.

5 De soorten die een strikte bescherming genieten op het hele gewestelijke grondgebied

De soorten van bijlage II.2 van de Ordonnantie die een strikte bescherming genieten op het hele gewestelijke grondgebied en de soorten van bijlage II.3 van de Ordonnantie die een geografisch beperkte strikte bescherming genieten, waarvoor instandhoudingsdoelstellingen worden vastgesteld overeenkomstig artikel 40, § 4 van de Ordonnantie, zijn:

1° Diersoorten:

- *Myotis brandtii* - Brandts vleermuis;
- *Myotis mystacinus* – Baardvleermuis;
- *Myotis nattereri* – Franjestaart;
- *Plecotus auritus* - Gewone grootoorvleermuis;
- *Plecotus austriacus* – Grijsz grootoorvleermuis;
- *Pipistrellus pygmaeus* - Kleine dwergvleermuis;
- *Myotis daubentonii* – Watervleermuis;
- *Nyctalus noctula* - Rosse vleermuis;
- *Nyctalus leisleri* - Bosvleermuis;
- *Pipistrellus nathusii* - Ruige dwergvleermuis;
- *Eptesicus serotinus* – Laatvlieger;
- *Pipistrellus pipistrellus* - Gewone dwergvleermuis;
- *Pipistrellus kuhlii* - Kuhls dwergvleermuis;
- *Mustela putorius* – Bunzing;
- *Mustela nivalis* – Wezel;
- *Neomys fodiens* – Waterspitsmuis;
- *Micromys minutus* – Dwergmuis;
- *Accipiter gentilis* – Havik;
- *Rallus aquaticus* – Waterral;
- *Scolopax rusticola* – Houtsnip;
- *Locustella naevia* – Sprinkhaanzanger;
- *Acrocephalus scirpaceus* - Kleine karekiet;
- *Acrocephalus palustris* – Bosrietzanger;
- *Sylvia curruca* – Braamsluiper;
- *Sylvia communis* – Grasmus;
- *Lissotriton vulgaris* - Kleine watersalamander;
- *Lissotriton helveticus* – Vinpootsalamander;
- *Ichthyosaura alpestris* – Alpenwatersalamander;
- *Proserpinus proserpina* – Teunisbloempijlstaart;
- *Lycaena phlaeas* - Kleine vuurvlinder;
- *Aphantopus hyperantus* – Koevinkje;

2° Plantensoorten:

- *Neottia ovata* - Grote keverorchis;
- *Epipactis phyllanthes* - Dichte wespenorchis;
- *Dactylorhiza fuchsii* – Bosorchis;
- *Dactylorhiza maculata* - Gevlekte orchis;
- *Dactylorhiza praetermissa* - Rietorchis;
- *Ophrys apifera* – Bijenorchis;
- *Lycopodium clavatum* - Grote wolfsklauw

5. RELATIEF BELANG VAN DE DEELGEBIEDEN

Niet alle deelgebieden zijn voor alle habitats of soorten aangewezen. Sommige komen maar in één of enkele deelgebieden voor, andere zijn meer wijdverbreid. In functie van de actualisatie van de beheermaatregelen is het nuttig te weten welke habitats of soorten doorwegen per deelgebied, zodat de maatregelen er ook zo goed mogelijk op worden afgestemd.

Habitats

Om het relatieve belang van ieder deelgebied te bepalen voor de verschillende habitats, wordt de voorkomende oppervlakte habitat per deelgebied bepaald t.o.v. de totale oppervlakte in de SBZ. Bij een voorkomingspercentage van 0 tot 10% is het deelgebied belangrijk, van 11 tot 30 % is het zeer belangrijk, en > 30% is het essentieel.

Uit deze tabel blijkt het uiterst grote belang van het deelgebied IA1 Zoniënwood voor een groot deel van de voorkomende habitats en vegetaties van gewestelijk belang. Aangezien dat deelgebied meer dan 80% van de oppervlakte van de SBZ inneemt, is dat ook niet verwonderlijk.

Volgens het aanwijzingsbesluit komen ook de habitattypes 4030 en 7220 lokaal voor. Ze zijn aanwezig in de vorm van 'punthabitats'. Voor het habitat 7220 (kalktufbronnen) is dit inherent aan dit habitatype, een bijzonder zeldzaam habitatype dat gebonden is aan heel specifieke abiotische omstandigheden en meestal puntsgewijs voorkomend in andere habitats. De totale oppervlakte aan habitat 7220 wordt op minder dan een halve ha geschat, en die van 4030 (heiderelicten) kleiner dan 5 ha.

Voor ieder deelgebied zal in het betreffende deelbeheerplan het overzicht van de aanwezige habitats en soorten en het relatieve belang ervan op het niveau van de SBZ kort worden aangehaald.

6. VAN TOEPASSING ZIJNDE INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

Hiervoor wordt integraal verwezen naar de tabel die is opgenomen in de Bijlage 4 van het aanwijzingsbesluit. Bij de uitwerking van de beheermaatregelen vormt deze tabel ook het expliciete kader.

Hieronder worden de aandachtspunten opgenomen van habitats of soorten waar uitbreidings- of ontwikkelingsdoelstellingen voor geformuleerd worden, en de doelstellingen dus verder gaan dan het loutere behoud van het habitat of de soort. Kwantitatieve doelstellingen voor soorten die voortgaan op de kwalitatieve doelstellingen van habitats (verbeteringen van habitat of leefgebied waarvoor geen extra kwantitatieve inspanningen moeten gebeuren) worden hier niet opgenomen.

Gewenste uitbreidingen en/of omvormingen van habitat

De IHD tabel maakt melding van een aantal gewenste uitbreidingen van habitat. De locaties waar dit dient te gebeuren worden in overleg met de stuurgroep vastgelegd.

Tabel 3: Uitbreidings- en omvormingsdoelstellingen voor de habitats

Habitat	Kwantitatieve doelstelling	Huidige oppervlakte	Gewenste oppervlakte	Relevant(e) deelgebied(en)
HT 4030	- Ontwikkelen van (tijdelijke) heidelanden op de open plaatsen in zuurminnende types van bossen (9120 en 9190) - netwerk in het Zoniënwood en in de Vallei van de Woluwe	< 5ha	Geen oppervlakte benoemd. Element van goede structurele kwaliteit in habitats 9120 en 9190; integratie in een coherent netwerk	IA1
HT 6430 – subtype boszomen	- ontwikkeling op minstens 10 plaatsen van bosranden over een lengte van minstens 100m en een breedte van 15m, tussen het bos en de open gebieden; - ontwikkeling van een bosrandvegetatie over een lengte van ongeveer 10 km, bij voorkeur op vochtige plaatsen	1,9 ha		Alle deelgebieden met overgangen bos - open
HGB Dotterbloemgrasland	Gebruik maken van de uitbreidingskansen bij ecologische inrichtingen tussen de land- en waterbiotopen	2,4 ha		
HGB Rietvegetaties	Gebruik maken van de uitbreidingskansen bij ecologische inrichtingen tussen de land- en waterbiotopen	3 ha		
HGB Grote zeggenvegetaties	Gebruik maken van de uitbreidingskansen bij ecologische inrichtingen tussen de land- en waterbiotopen	1 ha		

Tabel 4: Uitbreidings- en omvormingsdoelstellingen voor de soorten

Soort	Doel	Huidige populatie	Gewenste populatie	Relevant(e) deelgebied(en)
Nauwe korfslak	Indien mogelijk uitbreiding van de populaties en ontwikkeling ervan	Verwezenlijking van een netwerk van habitats waarin de soort goed kan gedijen in de Vallei van de Woluwe		IB11; IB algemeen
Groot Vliegend hert	Indien mogelijk uitbreiding van de populaties en ontwikkeling ervan in minstens 3 voortplantingsgebieden	Verwezenlijking van een netwerk van natuurlijke en kunstmatige habitats (totems) waarin de soort goed kan gedijen vertrekkend van de plaatsen waar de soort aanwezig is	Aanwezigheid in minstens 3 voortplantingsgebieden	IA1; IA3; IA4; IA11; IB2
Bittervoorn	Progressieve uitbreiding van de bestaande populaties	Verwezenlijking van een netwerk van habitats waarin de soort goed kan gedijen		IA1; IA3; IA4; IB7; IB11
Kamsalamander	Terugkeer van een levensvatbare populatie in het Brussels Gewest	Verwezenlijking van een netwerk van habitats waarin de soort goed kan gedijen		IA1
Vleermuizen algemeen	Indien mogelijk ontwikkeling van de populaties	- behoud of ontwikkeling van een gevarieerde bosrand tussen de bossen en de meer open gebieden - Progressieve verwezenlijking van een gevarieerd landschap bestaande uit bosgebieden en bosranden evenals uit stadbiotopen en lineaire landschapselementen - Progressieve verwezenlijking van een kwalitatieve verbetering van de habitat van de soorten door een ecologisch herstel van de bestaande vijvers, moerasgebieden en poelen. - toename van het aantal bomen met holtes tot 7 à 10 bomen/ha - bestuderen en gebruik maken van opportuniteiten om nieuwe verblijfplaatsen in te richten. In het bijzonder daar waar de aanwezigheid van vleermuizen bevestigd werd, waaronder met name: • Rood Klooster, Priorij (zolder), boerderij (kelders), ondergrondse kelder achteraan de boerderij; oude ijskelder domein Huart. • Massartuin: oude overloop van de vijver. • Tournay-Solvaypark: ijskelder en ingerichte kelders van het kasteel • Vuursteendomein: voormalige garage • Kelders van het oude kasteel van het Clos des Chènes • Onderdoorgangen in natuursteen en/of baksteen onder de dreven in het Zoniënwood, de Lorrainedreef, de Waterloosesteeweg, de Ring Ro en de spoorlijn 161 in het Zoniënwood • Terkamerbos: onderaards gewelf		Alle deelgebieden.

7. LANDSCHAPSECOLOGIE

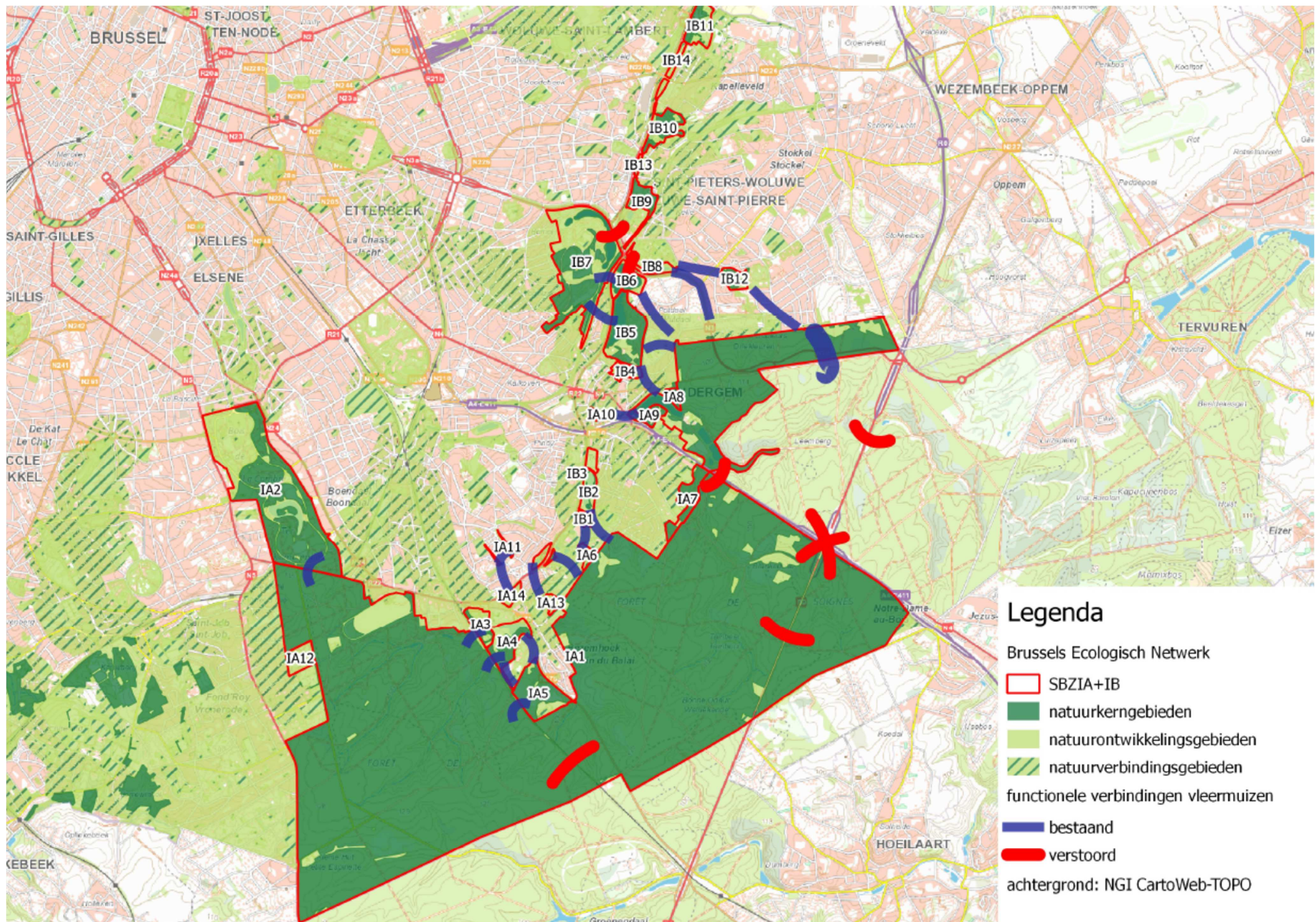
De deelgebieden van SBZI zijn alle belangrijke elementen in het Brussels Ecologisch Netwerk, en ze behoren dan ook grotendeels tot de natuurkerngebieden. Het Zoniënwood en omgeving vormen de grootste kern voor natuur in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Door de directe verbinding met natuur in de andere gewesten vormt het ook op macroschaal een essentieel onderdeel van de natuurlijke structuur in België.

Voor heel wat soorten, waaronder vleermuizen, is niet enkel de ecologische geschiktheid binnen de deelgebieden van de SBZI van belang, maar eveneens de verbindingen tussen de deelgebieden. In het IHD-rapport voor SBZ I (Aeolus, 2008) werd een theoretische oefening gemaakt om de belangrijkste verbindingen voor vleermuizen aan te duiden. Het is van belang deze kennis mee te nemen bij de opmaak van de beheerplannen van de deelgebieden.

- Voor soorten die hun jachtgebied bij voorkeur in bossen hebben en landschappen verkiezen met een belangrijk aandeel houtige vegetatie zijn de interne verbindingen, waarop de (grote) infrastructuur een sterk versnipperende werking heeft, in het Zoniënwood (IA1) en de deelgebieden die er direct bij aansluiten (m.n. IA2, IA3, IA4, IA5, IA6, IA7, IA8, IA9, IA12, IA13) van zeer groot belang.
- Voor soorten die hun jachtgebieden bij voorkeur bij moerassen en open water hebben, met zomerverblijfplaats in bossen, en voor de soorten met een breed spectrum aan jachtgebieden is een goede bereikbaarheid van de deelgebieden met grote waterpartijen en beekvalleien in het Zoniënwood en in de Woluwevallei eveneens essentieel.

Op onderstaande figuren wordt dit visueel samengevat:

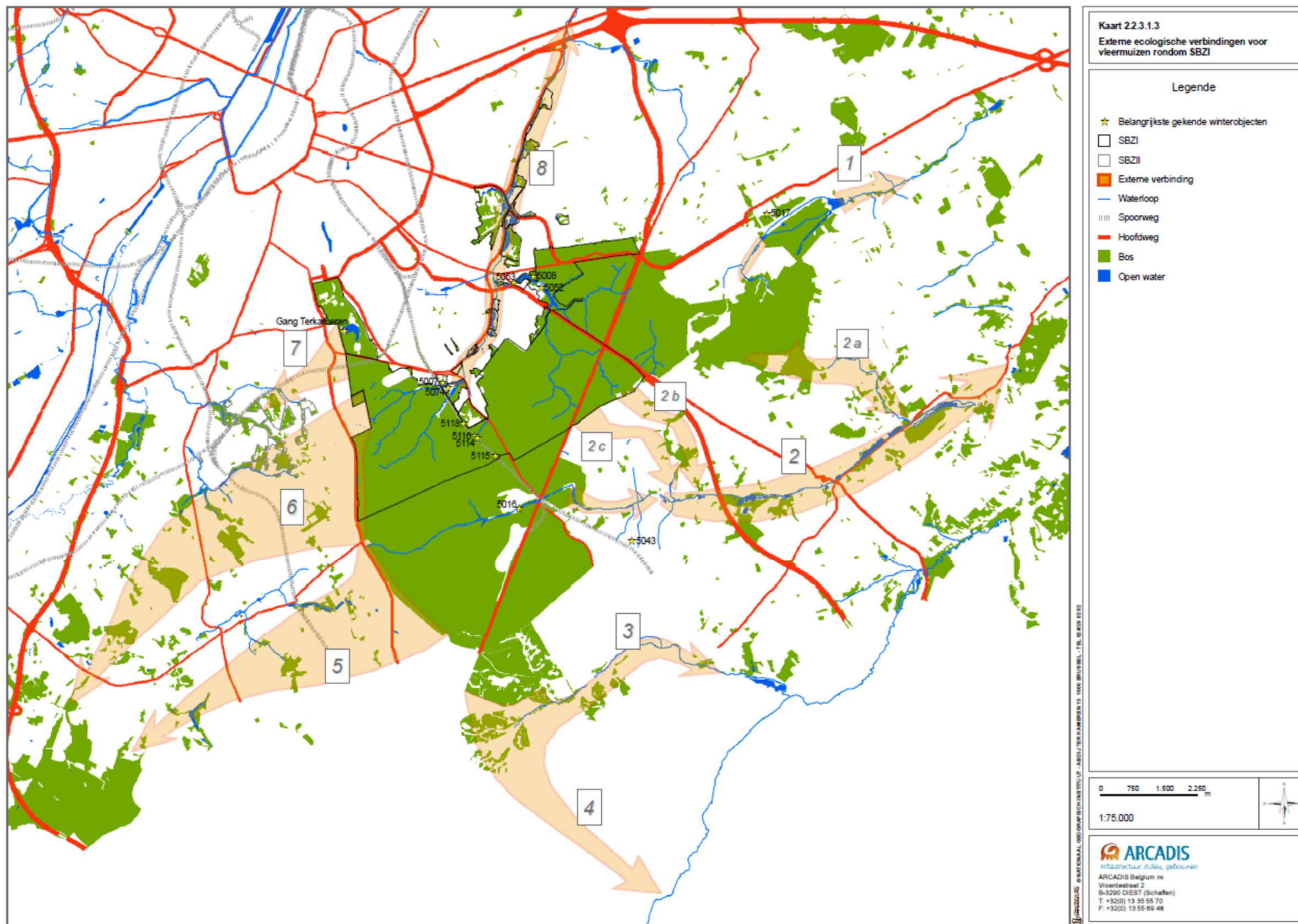

Figuur 3: Situering van de SBZ in het Brussels Ecologisch Netwerk, met aanduiden van belangrijke (bestaande of verstoorde) ecologische verbindingen tussen de deelgebieden.

In een ruimere context worden de potentiële verbindingen buiten de SBZ samengevat in onderstaande figuur (uit Aeolus 2008).

Figuur 4: Potentiële verbindingen buiten de SBZ I

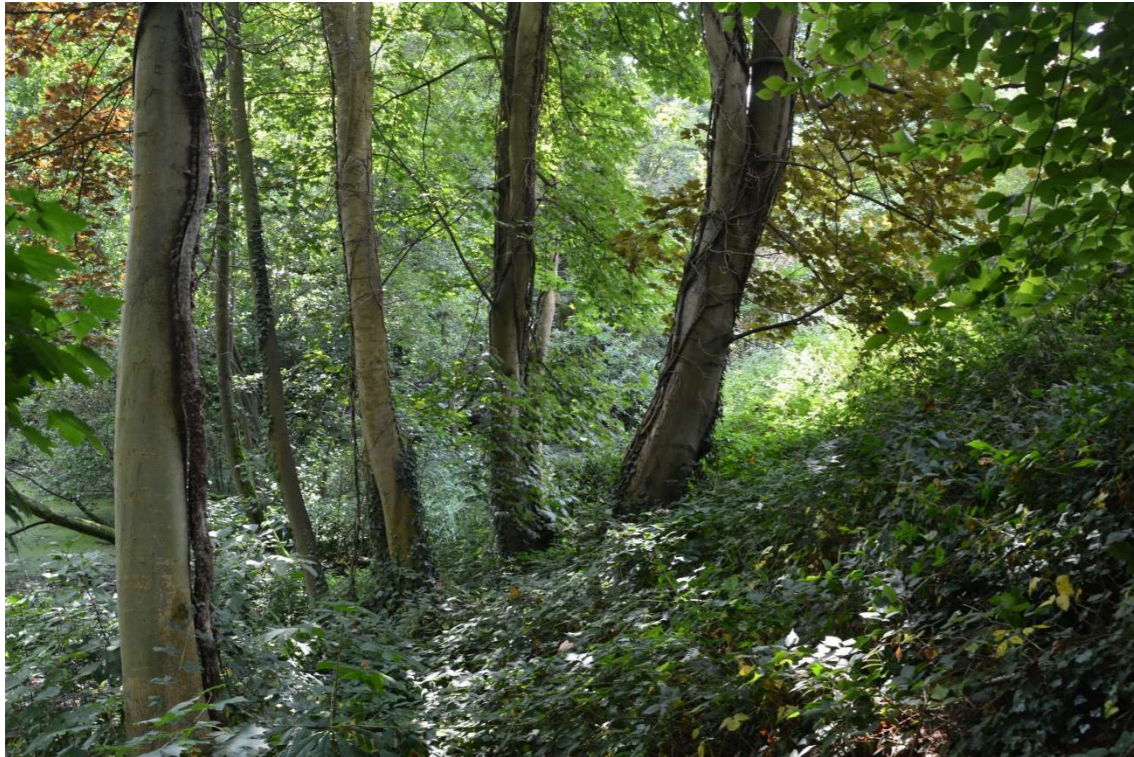

Redactie: Sweco Belgium nv & Hesselteer bvba: Sofie Fabri, Guy Geudens, Guy Heutz, Tom Neels
Leescomité: Leefmilieu Brussel – LB
Verantwoordelijke. Uitg.: F. Fontaine en M. Gryseels – Havenlaan 86C/3000- 1000 Brussel
Projectnummer: 5029240008

Bijlage 5: Fotobijlage deelgebied IB3 Floréalvijver (foto's RHDHV/Hesselteer voorjaar 2017)

IB3_01 : Helling naar de woningen toe (Eiken-Haagbeukenbos, matig ontwikkeld habitat 9160).

IB3_02 : Oppervlakte bamboe in het hoger gelegen deel

IB3_03: Het water van de Floréalvijver is zeer eutroof, met veel slib, bladstrooisel en takhout

De beschaduwing is ook vrijwel compleet, naast de omringende hoge bomen, zijn er een overhangende en een in het water groeiende abeel (*Populus sp.*)

IB3_04: De strook tussen Vorstlaan en de vijver is smal. Het castanea-hekwerk en het groenscherm zijn wel efficiënt tegen betreding en sluikstort.

IB3_05: Hoogst gelegen boszone (Wintereiken-Beukenbos – Europees habitat 9120, matig ontwikkeld door exoten bamboe en rododendron)

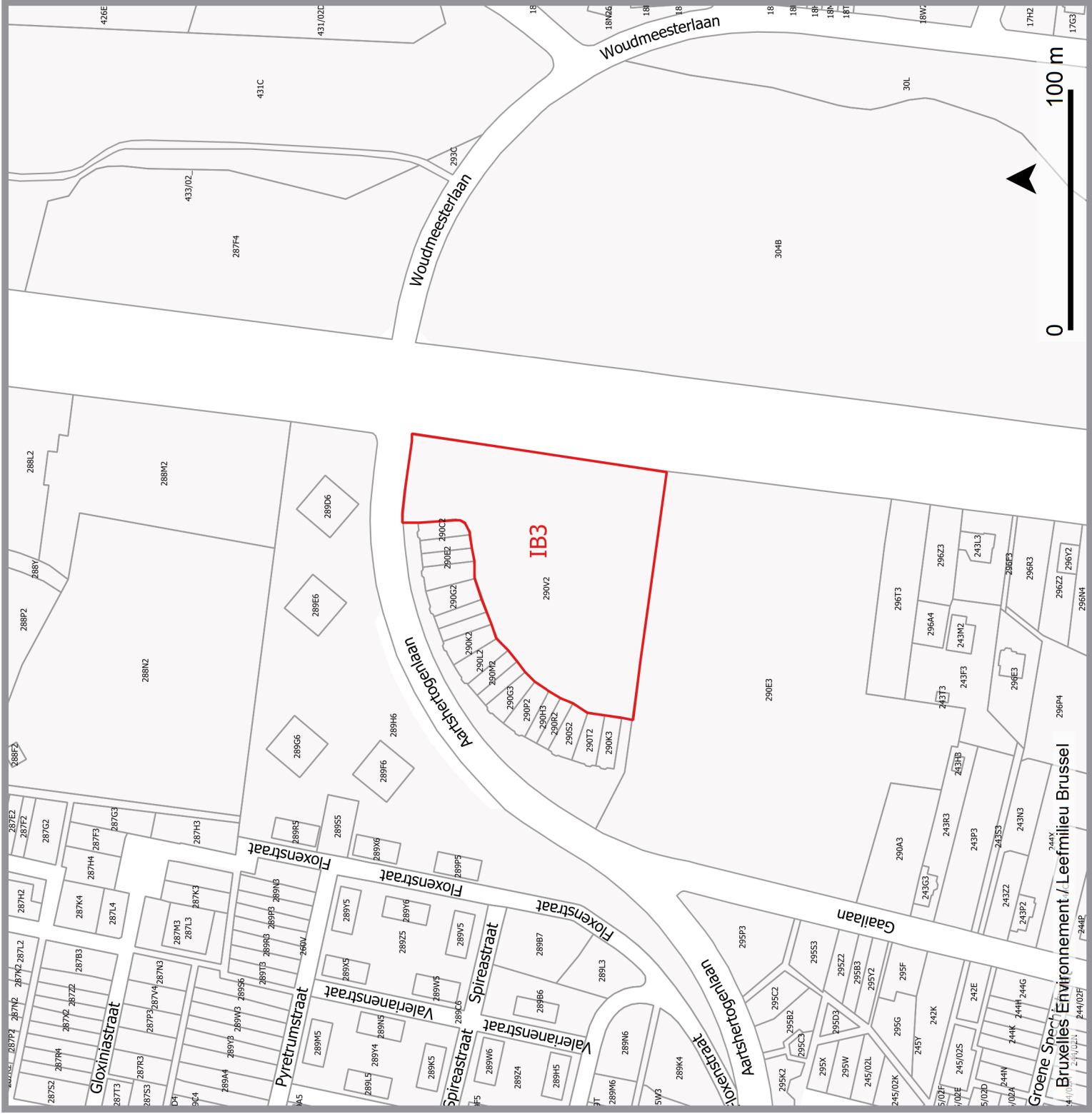
Bijlage 6: Kaartenbundel deelgebied IB3

Kaart 1.1

Situering deelgebied B3 en kadastrale percelen

Legenda

 Deelgebied IB3

Fond de plan / Achtergrond :
Brussels UrbIS © - CIRB-CIBG
© IGN-NGI

Kaart 1.2

Bestemmingen deelgebied IB3 (Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP))

Legenda

Deelgebied IB3

Bestemmingen

gebied voor culturele, historische of esthetische waarde of voor stadsverfraaiing

Gebied van collectief belang of van openbare diensten

Parkgebied

Woongebied

Woongebied met residentieel karakter

Groengebied

Groengebied met hoogbiologische waarde

Water

Sterk gemengd gebied

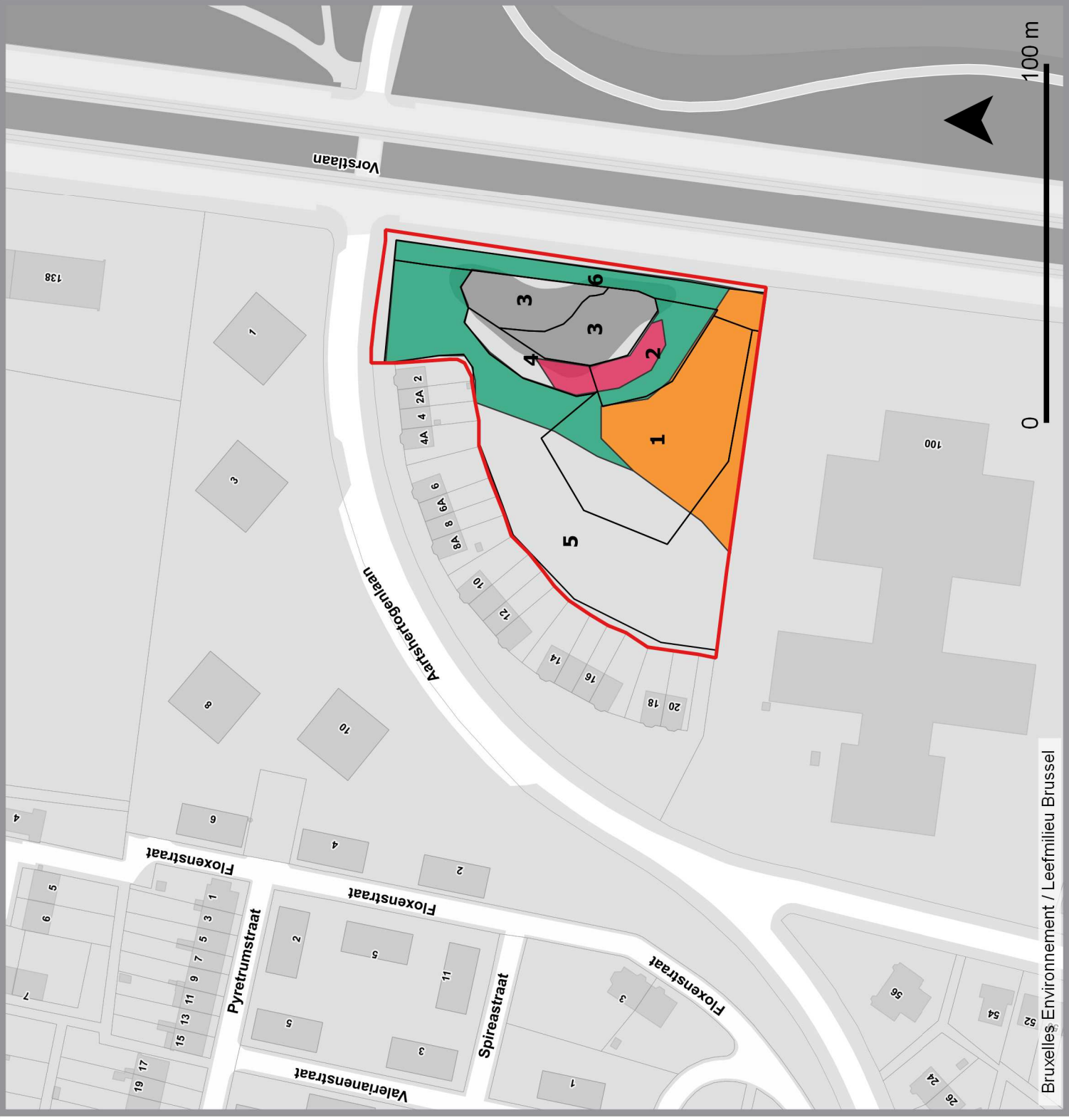
Fond de plan / Achtergrond :
Brussels UrbIS © - CIRB-CIBG
© IGN-NGI

Kaart 1.3

Habitattypes van communautair belang en hun verwachte evoluties in deelgebied IB3

Legenda

- Deelgebied IB3
- Beheermaatregelen_binnenSBZ_IB3
- Habitats IB3
 - 9160 Eiken-haagbeukenbossen (Carpinion-Betuli)
 - 9120 Zuurminnende beukenbossen
 - 91E0 Alluviale bossen subtype Ruigt-Elzenbos

Fond de plan / Achtergrond :
Brussels UrbIS © - CIRB-CIBG
© IGN-NGI

Kaart 1.4

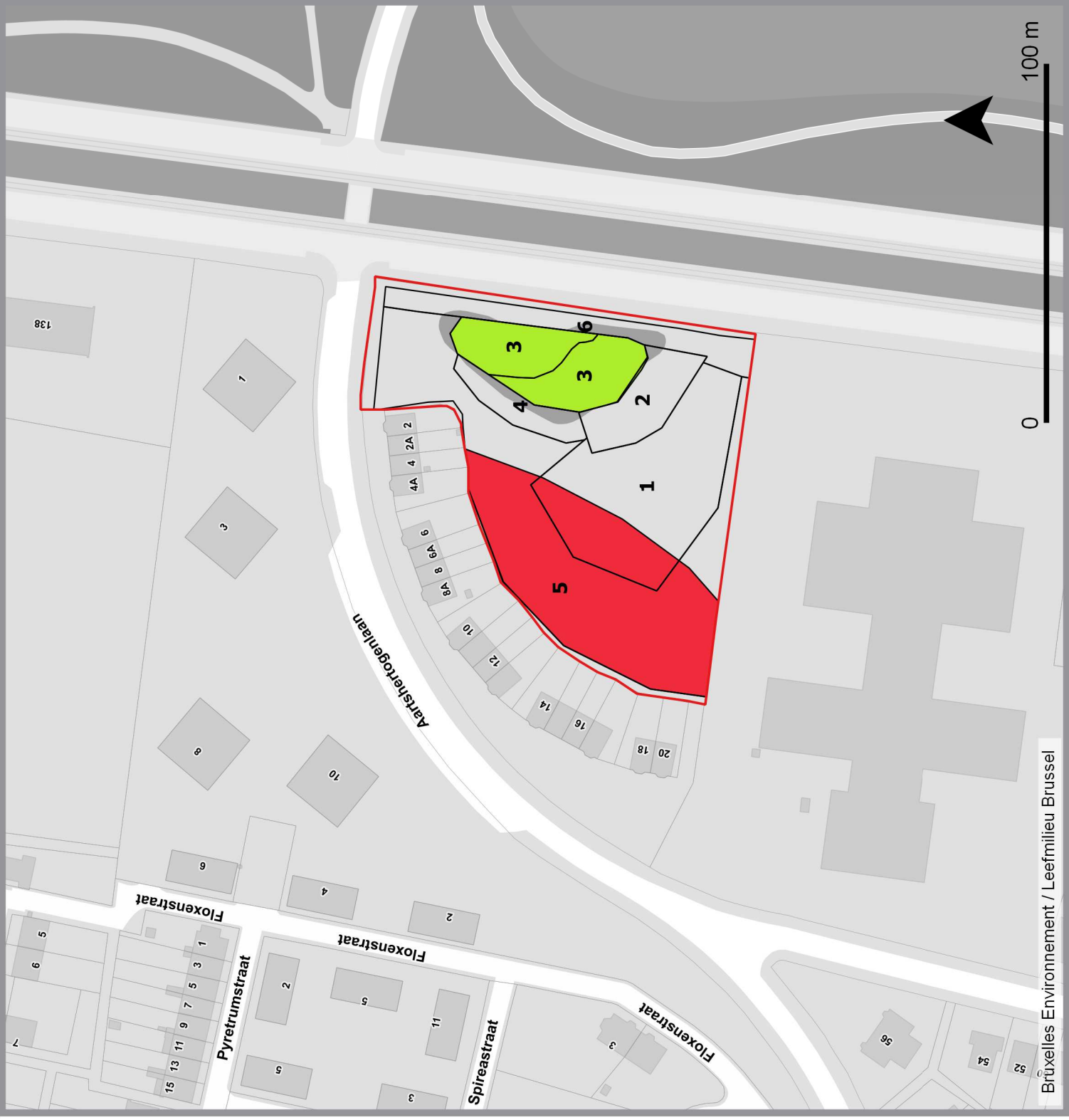
Overige natuurtypes in deelgebied IB3

Legenda

- Deelgebied IB3
- Zones habitats

Overige natuurtypes binnen SBZ

- Braamstruweel
- Vijver

Fond de plan / Achtergrond :
Brussels UrbIS © - CIRB-CIBG
© IGN-NGI

Kaart 2.1

Beheerdoelstellingen in deelgebied IB3

Legenda

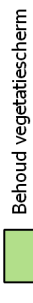

Deelgebied IB3

Beheerdoelstellingen binnen SBZ IB3

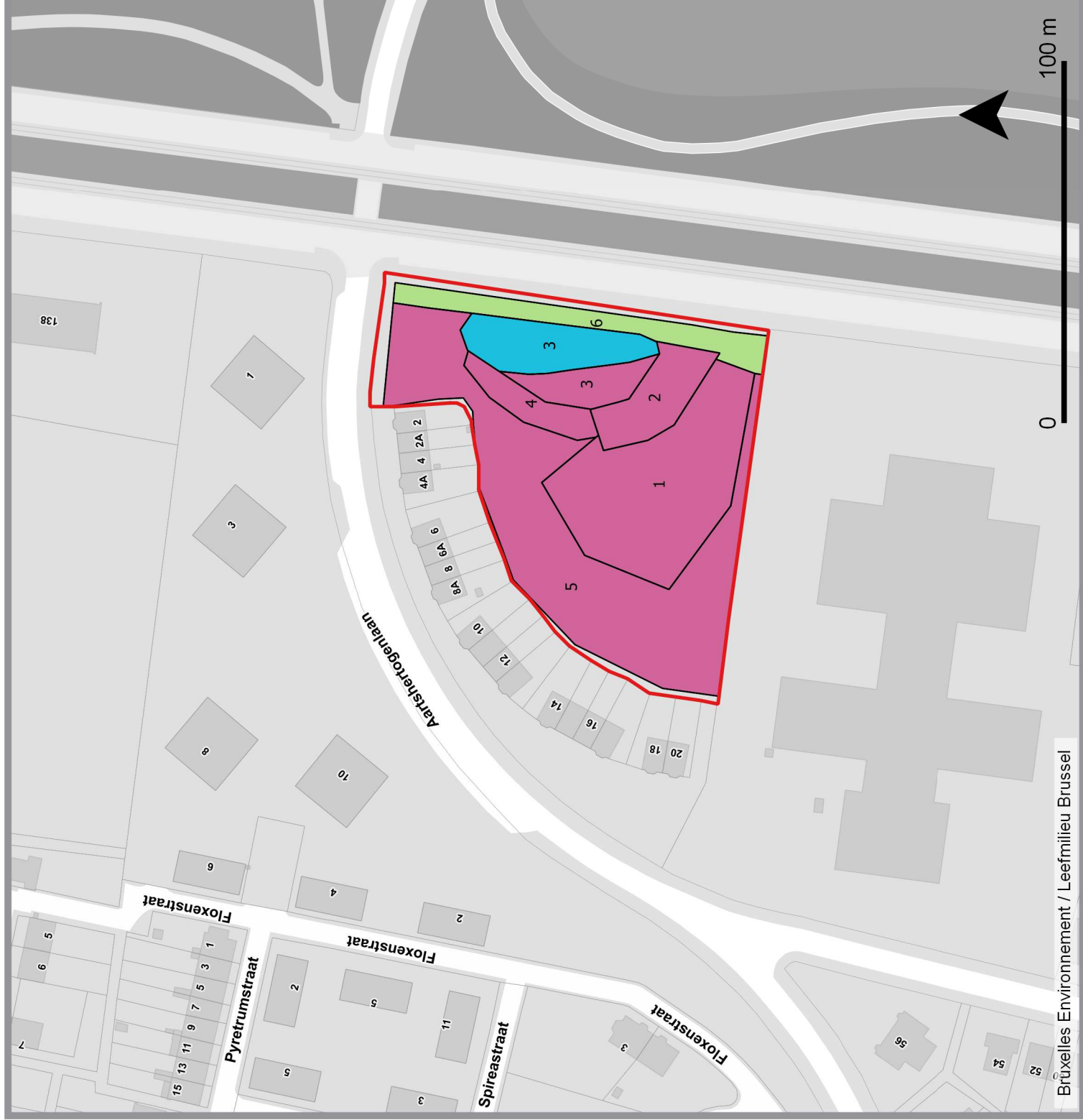
Behoud en ontwikkeling natuurlijke vegetatie

Behoud vegetatiescherm

Vijver

Fond de plan / Achtergrond :
Brussels UrbIS © - CIRB-CIBG
© IGN-NGI

Kaart 4.1

Beheermaatregelen in deelgebied IB3

Legenda

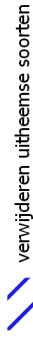

Deelgebied IB3

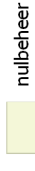
Beheermaatregelen nieuw binnen SBZ IB3

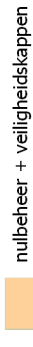
exotiebeheer

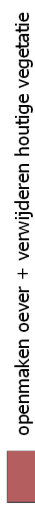
verwijderen uitheemse soorten

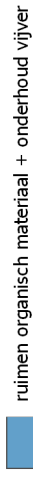
nulbeheer

nulbeheer + veiligheidskappen

openmaken oever + verwijderen houtige vegetatie

ruimen organisch materiaal + onderhoud vijver

